

TARTU ÜLIKOOL
Pärnu kolledž
Sotsiaaltöö korralduse osakond

Annika Peterson

**HUVIHARIDUSE JA HUVITEGEVUSE
LISARAHASTUSE SEOS VAESUSRISKIS
OLEVATE 6.–9. KLASSIDE NOORTE
KAASAMISEGA TORI VALLA NÄITEL**

Lõputöö

Juhendaja: Kandela Õun, MA

Pärnu 2020

Soovitan suunata kaitsmisele

Kandela Õun

/digiallkirjastatud/

Kaitsmisele lubatud

TÜ Pärnu kolledži programmijuht

Anu Aunapuu

/digiallkirjastatud/

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Annika Peterson

/digiallkirjastatud/

SISUKORD

Sissejuhatus	4
1. Vaesusriskis olevate noorte kaasamine huviharidusse ja huvitegevusse	6
1.1. Vaesuse ja vaesusriski näitajad ning tehtud uuringute ülevaade.....	6
1.2. Huvihariduse ja huvitegevuse olemus	7
1.3. Huvihariduse ja huvitegevuse vajalikkus	12
1.4. Noorte hinnang huviharidusele ja huvitegevusele ning selle kättesaadavus	14
2. Uuring Tori valla õpilaste huvihariduses ja huvitegevuses osalemisest	16
2.1. Tori valla ja Pärnumaa hetkeolukorra kirjeldus	16
2.2. Uurimismetoodika ülevaade ja valimi kirjeldus.....	18
2.3. Tulemuste kirjeldus ja analüüs	21
2.4. Järeldused ja ettepanekud	31
Kokkuvõte	34
Viidatud allikad.....	37
Lisad.....	42
Lisa 1. Ankeetküsitlus	42
Lisa 2. Ankeetküsitluse küsimusi toetavad allikad	47
Summary	48

SISSEJUHATUS

Noored on tulevik ja seetõttu on väga tähtis, et nad saaksid osa võtta erinevatest arendavatest tegevustest. Noorte huvid on erinevad, kuid igaühel peaks olema võimalik tegeleda sellega, mida ta soovib. Kuna mitmed huviringid on tänapäeval tasulised, siis majanduslikult vaesemast perest pärit noor ei saa tihti samu võimalusi, mis saab majanduslikult heal järjel oleva pere noor. Vaesusriskis oleva noore jaoks on eriti tähtis, et tal oleks juurdepääs erinevatele teenustele, sest see vähendab tema vaesusriski langemist ja ühtlasi parandab tema heaolu (European Social Network, 2012, lk 3).

Eesti Vabariigi valitsus otsustas 2015. aastal, et kõigil noortel peaks olema võimalus osa võtta huvitegevusest. Huvitegevuse kättesaadavust ei tohi mõjutada noore sotsiaalmajanduslikud võimalused, elukoht, sotsiaalne suundumus ega ka füüsilised võimed. Selle saavutamiseks on koostatud noortele mõeldud huvitegevuse toetussüsteemi kontseptsioon, mille jaoks on väga tähtis saada konkreetset tagasisidet noorte huviharidusest ja -tegevustest. Vajalik on tagasiside saamine erinevatest kohalikuomavalitsuse üksustest ning ka piirkondadest, mis ei ole noortele kõige paremini kättesaadavad. (Villenthal *et al.*, 2016, lk 5)

Alates 2017. aastast on huviharidusele antud lisarahastust, et ka vähemate võimalustega noored saaksid huviharidusest osa võtta (Rahandusministeerium, 2016, lk 11), kuid ei ole teada, kui paljud neist noortest on reaalselt suudetud kaasata ning kui kättesaadav huviharidus neile nüüd on (Villenthal *et al.*, 2016, lk 5). Kuna vähemate võimalustega noorte mõiste on väga lai ning seda oleks liiga mahukas uurida, kitsendas autor selle lõputöö teemat vaesusriskis olevatele noortele. Seega on lõputöö uurimisprobleemiks vaesusriskis olevate noorte huviringidesse kaasamise puudulik uurimine ja võrdlemine enne huvihariduse ja -tegevuse lisarahastuse saamist ning pärast.

Töö eesmärk on teada saada, kui palju noori sh vaesusriskis olevaid on huviharidusse ja -tegevustesse kaasatud peale lisarahastuse saamist ja vastavalt tulemustele tehakse ettepanekuid Tori Vallavalitsusele noorte paremaks kaasamiseks huviringidesse.

Lähtudes uurimistöö eesmärgist on püstitatud järgnevad uurimisküsimused:

- Kuidas määratleda noorte vaesusriski?
- Kuidas on huvihariduse ja -tegevuse lisarahastus muutnud vaesusriskis olevate noorte huviringides osalemist?

Lõputöö eesmärgi saavutamiseks vajalikud uurimisülesanded on:

- kirjanduse ülevaate koostamine vaesusriski määratlevate näitajate ning huvihariduse ja -tegevuse kohta;
- ankeetküsitluste ettevalmistamine ja läbiviimine Tori valla 6.-9. klassi õpilastele;
- läbiviidud uuringu tulemuste analüüs;
- järelduste ja parendusettepanekute koostamine Tori Vallavalitsusele, et vaesusriskis olevaid noori veel paremini huviharidusse ja -tegevusse kaasata.

Lõputöö koosneb kahest peatükist, millest esimene on teoreetiline ja teine empiiriline. Teoreetiline peatükk jaguneb omakorda neljaks erinevaks alapeatükiks. Esimene alapeatükk räägib vaesuse ja vaesusriski näitajatest ning annab ülevaate sellel teemal tehtud uuringutest. Teine alapeatükk seletab lahti huvihariduse ja -tegevuse olemuse. Kolmas alapeatükk annab ülevaate huvihariduse ja -tegevusest vajalikkusest. Neljas alapeatükk annab ülevaate noorte hinnangust huviharidusele ja -tegevusele ning räägib nende kättesaadavusest noortele.

Empiiriline peatükk jaguneb neljaks alapeatükiks. Esimene alapeatükk annab ülevaate hetkeolukorrast Tori vallas, Pärnumaal. Teine alapeatükk annab ülevaate uurimismetoodikast ja valimist. Kolmandas alapeatükis autor kirjeldab ja analüüsib uuringu tulemusi. Neljandas alapeatükis teeb autor vastavalt tulemustele järeldusi ning annab parendusettepanekuid Tori Vallavalitsusele.

1. VAESUSRISKIS OLEVATE NOORTE KAASAMINE HUVIHARIDUSSE JA HUVITEGEVUSSE

1.1. Vaesuse ja vaesusriski näitajad ning tehtud uuringute ülevaade

Vaesusriskis olemine tähendab seda, et ei olda veel selles seisus, kus ollakse vaene, kuid risk sinna langemiseks on reaalselt olemas. Selles alapeatükis tuuakse välja erinevad vaesuse ja vaesusriski näitajad, mida saab praktikas väga hästi kasutada. Lisaks antakse ülevaade vaesuse ja vaesusriski kohta tehtud uuringutest nii Eesti kui ka Euroopa Liidu liikmesriikide tasandil.

Rummo uuringute tulemustest tuli välja, et 2015. aastal elas Eesti elanikest 21% suhtelises vaesuses, see tähendab, et nende inimeste netosissetulek oli sel aastal kuus alla 429 euro. Absoluutses vaesuses elasid Eesti elanikest 2015. aastal 4% ehk need inimesed, kelle netosissetulek oli kuus alla 201 euro. Vaesusriskis on inimesed, kes on töötud (50% suhtelises vaesuses ja 25% absoluutses vaesuses) või saavad igakuiselt vähe palka, samuti üksikvanemad (suhtelises vaesuses 35%) ja pered, kellel on rohkem kui kaks last (neist 27% suhtelises vaesuses). (Rummo, 2016) Ühe vanemaga elaval ülalpeetaval noorel on vaesusriski langemine palju tõenäolisem kui noorel, kes elab koos kahe vanemaga. Ligi pooled pered, kus last kasvatab üksikvanem, on vaesusriskis. Samas peredes, kus kahte last kasvatatakse kahe vanema poolt, on vaesusriski langemise oht iga 10 pere kohta kahel perel (19% vaesusriskis). (Lopez Vilaplana, 2013, lk 4)

Lisaks tuleb uuringutest välja, et maal elavad inimesed teenivad vähem kui linnas elavad inimesed ja lõhe nende vahel on suurenenud. 2015. aastal teenis maal elav inimene linnas elavast inimesest kuus keskmiselt 63 eurot vähem, 2013. aastal oli see vahe 37 eurot kuus. Vaesusriski vähendab, kui inimesel on stabiilne töökoht ning kõrgharidus. (Rummo, 2016) Samuti mõjutab elukoht palju noori. Maapiirkondades on raskusi töö leidmisega,

juhilubade puudumisel sõltutakse ühistranspordist. (Reiska, 2018, lk 10) Noored sõltuvad väga palju oma perekonnast. Kui noore vanemad on vaesed, siis mõjutab see väga tugevasti noore enda võimalusi elus. Vanemate vaesus tähendab, et noorel on keskmisest suuremad võimalused sotsiaalseks tõrjutuseks. (Trumm, 2012, lk 13)

Euroopa Liidu riikides olid 2011. aastal 27% 0–17aastastest lastest ja noortest vaesusriskis või sotsiaalse tõrjutuse riskis. Laste ja noorte vanusegrupp oli kõige suuremas vaesusriskis või sotsiaalse tõrjutuse riskis võrreldes teiste vanusegruppidega. Põhjamaades, Sloveenias ja Hollandis oli 0–17aastastest lastest ja noortest 16–18% vaesusriskis või sotsiaalse tõrjutuse riskis, see oli üks madalaimaid teiste Euroopa Liidu liikmesriikide seas. Kõige kõrgema protsendiga olid Ungari, Läti, Rumeenia ja Bulgaaria vahemikus 40–52%. (Lopez Vilaplana, 2013, lk 2) Eestis oli samal aastal laste suhteline vaesus 20% ja absoluutse vaesuses elas 10% kõigist lastest (Laes, 2015). Vaesust saab mõõta veel materiaalse ilmajätuse indeksiga, mis keskendub teatud vajaduste mitte rahuldamisega. Selle indeksi muutujateks on korrapäraste maksete võlgnevused, puudused kodu soojana hoidmisel, puuduvad säästud ootamatuteks olukordadeks, ei suudeta osta söögilauale ülepäeviti kala/liha, pere ei saa rahapuuduse tõttu lubada endale puhkust väljaspool kodu, ei saa raha tõttu osta uut televiisorit, külmikut, autot, telefoni. Kui nendest üheksast nimetatud muutujast esineb perel minimaalselt neli, siis loetakse pere materiaalselt ilmajäetuks. (Trumm, 2012, lk 8)

Sellest alapeatükist tuli välja, et suhtelises vaesuses ning vaesusriskis on päris suur hulk inimesi nii Eestis kui ka teistes Euroopa Liidu liikmesriikides. Vaesuse mõõtmiseks on erinevaid võimalusi. Vaesuse näitajad on nii suhteline kui ka absoluutne vaesus. Lisaks saab vaesust mõõta materiaalse ilmajätuse indeksiga, mis keskendub teatud asjadele, mida inimesed oma rahalise seisu tõttu ei saa rahuldada. Kindlasti on olemas veel viise, kuidas vaesust ja vaesusriski mõõta, kuid selles alapeatükis toodi välja näitajad, mida saaks praktiliselt rakendada võimalikult lihtsalt, et tulevikus oleks kohalikel omavalitsustel võimalik seda korrata.

1.2. Huvihariduse ja huvitegevuse olemus

Järgnevas alapeatükis seletatakse täpsemalt lahti, mis on huviharidus ja huvitegevus. Kõigepealt antakse ülevaade Soomest, mis on heaoluriik ning hea näide noortevaldkonna

tegutsemisest. Soome on heaks näiteks, sest Soomes sujub noortevaldkondade vaheline koostöö hästi ja neil on kasutusel programm, mis on mõeldud noorteuuringute tegemiseks, et anda ülevaade poliitikutele riigis elavate noorte hetkeolukorrast ja muutustest (Taru & Peterson, 2013, lk 2). Seejärel antakse ülevaade huviharidusest ja -tegevusest Eesti kohalikul tasandil. Välja tuuakse erinevaid seda teemat puudutavaid seaduseid, dokumente ja muud.

Soomes on huvitegevus koolides tegutsenud juba alates 1947. aastast alates. Huvitegevust viisid sel ajal läbi koolis töötavad õpetajad, kes said selle eest lisapalka. Rahastus on tulnud läbi Haridus- ja Kultuuriministeeriumi. 1990. aastate alguses toimus majanduslangus ja koolidele sinnamaani antud rahastust vähendati väga suures osas. See mõjutas palju nooremaid õpilasi, kes pidid nüüd hommikuti ja pärastlõunati olema üks, sest paljude vanemad töötasid iga päev kaua ja lapsed ei saanud enam samal ajal kooli huviringides või pikapäevarühmas olla. 1999. aastal reageeris Soome valitsus probleemile, tuldi välja nelja-aastase programmiga. Otsustati, et laste olukorra parandamiseks tuleb lühendada vanemate tööpäevi ja koolid peaksid töötama kui huvitegevuse keskused. Laste olukorra parandamiseks hakati korraldama huvitegevust ja huviharidust ka väljaspool kooli, nagu näiteks kirikutes, spordiklubides ja muudes keskustes. (Pulkkinen & Berden, 2017, lk 4–5)

Hommikused ja pärastlõunased tegevused tulid esimese ja teise klassi õpilastele koolidesse tagasi 2004. aastal. Siiski oli probleemiks see, et muude klasside lastel need võimalused puudusid ja paljud lapsed olid ikka veel mitmeid tunde päevas üks. Lahendust, mis oleks hea lastele, millega jääks rahule lapsevanemad ning mis oleksid ka seadustega vastavuses, oli raske leida. Erinevaid tegevusi pakkusid küll asutused väljaspool kooli, kuid lapse turvalisuse tõttu peaks koolid pakkuma piisavalt tegevusi, et laps ei peaks üks kuhugile minema või üks kodus olema. Probleemiks on ka see, et huvitegevus väljaspool kooli maksab sageli ning vaesematest peredest tulevad lapsed ei saa juba seetõttu tegevustest osa võtta. Selle situatsiooni parandamiseks tuleks vaadata üle kooli seadusandlus ning luua võimalused, et õpilased pärast teist klassi saaksid samuti osaleda kooli pakutavates tegevustes enne ja pärast tunde. (Pulkkinen, 2016, lk 54, 65)

Soomes vastutavad noorsootöö ja huvihariduse ning -tegevuse eest suures osas kohalikud omavalitsused (Kiilakoski & Kivijärvi, 2015, lk 48). Huviharidust ja -tegevust juhib

lisaks kohalikele omavalitsustele veel üks mittetulundusühing (MTÜ), mis tegutseb 13 erinevas linnas üle terve riigi. Tegevustest saavad enamjaolt osa võtta noored vanuses 13–17, kuid mõned kohad võtavad noori vastu juba alates kaheksandast eluaastast. (Forkby & Kiilakoski, 2014, lk 4)

Soome koolides juhendatakse huvitegevuses haridusstrateegiatest, mis on kehtivad nii omavalitsuse kui ka riiklikul tasandil. Väga palju saavad koolides otsuseid teha ja mõjutada õpetajad, kes on tihedas suhtluses oma õpilaste, nende vanemate, teiste kooli töötajatega ja huvigruppidega väljaspool kooli. Õpetajatel on koolides suur mõju ning nad lähtuvad omakorda väga palju oma õpilaste soovidest ja vajadustest kui ka nende vanemate vaatenurkadest. Palju tähelepanu pööratakse ka konkreetse kooli, linna, valla vajadustele ja kitsaskohtadele. (Vahtivuori-Hänninen, Halinen, Niemi, Lavonen, & Lipponen, 2014, lk 25)

Soome valitsus andis 2008. aastal lisarahastust huvihariduse ja -tegevuse jaoks, kokku oli toetuse summa umbes kaheksa miljonit eurot. Tänu lisatoetusele oli 2009. aastaks rohkem kui kolm korda rohkem huvihariduse ja huvitegevuse võimalusi (umbes 7000) ja aastatel 2014–2015 oli selleks numbriks juba 27 500. 2015–2016 aastatel kärbiti aga rahastust nii palju, et huvihariduse ja -tegevuse jaoks oli 2017. aastal jäetud 2,9 miljonit eurot. Võrreldes 2008. aastal huviharidusele ja -tegevusele antud kaheksat miljonit eurot 2017. aasta 2,9 miljoni euroga, siis rahastust kärbiti ligi kahe kolmandiku võrra. (Pulkkinen & Berden, 2017, lk 7–8)

Eesti tasandil määratleti huviharidust esimest korda ametlikult 2001. aastal, kui võeti vastu Eesti noorsootöö kontseptsioon. Kontseptsioonis on öeldud, et huviharidus on üks noorsootöö valdkondadest, mis kuulub ühtlasi ka haridussüsteemi. (Salumäe, 2019, lk 25) 2006. aastal vastu võetud ja siiani kehtivas huvikooli seaduse § 3 seletatakse omakorda lahti huvikooli termin. Huvikooli on seal kirjeldatud kui noorsootöö valdkonnas töötavat haridusasutust, mille ülesanneteks on pakkuda erinevaid võimalusi noorte arendamiseks ja huviharidusest osa saamiseks. (Huvikooli seadus, 2006)

Huvihariduse hea taseme saavutamiseks ja säilitamiseks üle terve Eesti, on loodud riiklikul tasemel olev huviharidusstandard, mis paneb täpselt paika, millised nõuded peavad huvikoolides olema täidetud. Huviharidust iseloomustavad noorte osalus,

vabatahtlikkus, võrdne kohtlemine, noorte arengu toetamine, innukus, iseseisvus, tunnustamine, huvialaga tegelemise rõõm, loomevõime, avatus ja positiivsus. (Huviharidusstandard, 2007) Statistikaameti andmete järgi oli 2018. aastal huvikoo üle-eestiliselt kokku 750, neist 141 on munitsipaalhuvikoolid ja 609 on erahuvikoolid (Statistikaamet, 2020a).

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 40 seletab lahti koolis toimuva huvitegevuse. Huvitegevust kirjeldatakse kui kooli territooriumil toimuvat tegevust ning tegevusi, mis toetavad kooli õppekava või mõni muu tegevus, mis ei puuduta koolis õppimist. Õpilastel on huvitegevusest osa võttes lubatud kasutada tasuta erinevaid kooli ruume ja vahendeid. (Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, 2010) Üldhariduskoolides, mis kuuluvad Tallinna Haridusameti alla, pakutakse näiteks mitmeid erinevaid tegevusi alates esimesest klassist kuni gümnaasiumi lõpuni välja. Valikus on väga erinevaid ringe, osa saab võtta nii tehnika huviringidest, harrastada erinevaid spordialasid, õppida uusi võõrkeeli ja erinevaid tantse jne. Lisaks huviringidele saab pärast tunde koos kooli huvijuhiga kirjutada ja korraldada erinevaid projekte ja läbi viia üritusi, millest ka teised kooli õpilased osa saaksid võtta. (Taru, 2016, lk 65)

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 paneb paika õppekoormuse ja päevakava. Selle paragrahvi neljandas lõikes on välja toodud, et koolis peab olema õppekoormus vastav õpilaste vanustele ja võimetele ning õpilastele peab jääma ka piisavalt vaba aega puhkamiseks ja huvitegevustest osa võtmiseks. § 38 räägib pikapäevarühmast, kus esimene lõige ütleb, et pikapäevarühmasid võidakse moodustada põhikoolis õppivatele õpilastele. Pikapäevarühma eesmärkideks on pakkuda õpilastele turvalist keskkonda pärast koolitunde, sisustada koolivälist aega pedagoogilise õpetamisega, aidata kodutöödega ja anda erinevaid võimalusi huvitegevuses osalemisega. (Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, 2010)

2016. aastal viidi läbi uurimus huvihariduse kohta. Valimiks oli ühe Eesti gümnaasiumi 9. ja 10. klassi õpilased, kokku 73 õpilast. Neist 72 vastas küsimustikule. Tuli välja, et 54% neist õpilastest osaleb huvitegevuses. 2015. aastal, kui töö autor uuris sama küsimust sama valimi käest, siis oli huvitegevuses osalejaid 71% õpilastest. (Ojasalu, 2016, lk 26)

Eestis on kolm erinevat võimalust huviharidusest ja -tegevustest osa võtmiseks (Maruyama & Sogel, 2015, lk 72):

- Esimeseks on huvikool, mis on mõeldud noortele vanuses 7–18. Huvikoolis on struktureeritud kursused, mis toimuvad kas koolivälises asutuses või MTÜ vormis asutuses.
- Teiseks võimaluseks on tegevused koolis, millest lapsed võtavad osa pärast tunde.
- Kolmandaks võimaluseks on huvitegevus noortekeskustes.

Huvitegevus noortekeskuses planeeritakse vastavalt noorte endi huvidele ning noorsootöötajate oskustele. Kui noortekeskusel on piisavalt raha, siis palgatakse huvitegevust läbi viima professionaal, kes on noorsootöötajatest rohkem kogenud antud teemas. Suureks erinevuseks huvitegevustes noortekeskustes ja huvikoolis on see, et huvikoolid on alati tasulised, samas kui huvitegevused noortekeskustes on enamjaolt tasuta. (Rannala & Allekand, 2018, lk 62–63) Noortekeskustes huvitegevusi läbiviies, peaks huvitegevuste jaoks olema eraldi ruum. Kui huvitegevusi tehakse noortekeskuse avatud alal, siis teised noored võivad segada ning noored, kes võtavad huvitegevusest osa, ei saa korralikult keskenduda. (Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus, 2018, lk 4)

Huvihariduse ja -tegevuse paremaks korraldamiseks koostatakse Eestis konkreetne kava, mis pannakse paika valla või linna poolt. Iga vald või linn võib selle kava kas iseseisvalt kokku panna või teha seda koostöös teiste valdade/linnadega. Paika pandud kava kehtivus võib olla kauem kui üks aasta ja see ei pea olema eraldi dokumendina, vaid võib kuuluda valla/linna arengukavasse. Kavas peab olema välja toodud huvihariduse ja -tegevuse puudused seoses tegevuste kättesaadavuse ja valikuvõimalustega, samuti peavad konkreetselt kirjas olema nende puuduste eemaldamiseks vajalikud tegevused. Kavas tuleb ühtlasi näidata ka esimese oktoobri seisuga huviharidusest ja -tegevusest osa võtnud noorte statistikat ja välja tooma selle sama kuupäeva seisuga olemas olevad võimalused huviharidusest ja -tegevusest osa võtmiseks. (Noorsootöö seadus, 2010) Statistikaameti viimaste andmete järgi oli 2018. aastal huvikoolis õppivate noorte (7-26aastased) arv kogu Eestis 79 698, mis moodustas 28,8% kõigist selles vanuses olevatest noortest. Kõige populaarsem huvikooli valdkond oli sport, millega tegeles 59 187 huvikooli õpilast, teisel kohal olid muusika ja kunsti õppijad, keda oli kokku 29 722. (Statistikaamet, 2020b)

Huviharidus ja -tegevus on nii Soomes kui ka Eestis viimase 10 aasta jooksul väga palju edasi arenenud. Noortel on huviharidusest ja -tegevusest võimalik osa võtta koolis, noortekeskustes, spordikoolides ja paljudes muudes kohtades. Võimalusi osalemiseks tuleb aina juurde. Tänu lisarahastustele on aina rohkem vähemate võimalustega noori huviharidusse ja huvitegevusse kaasatud. Mitmed kohad pakuvad tänu lisarahastusele huviringe kas soodsama hinnaga või täiesti tasuta. See omakorda annab võimaluse huviringidest osa võtta nendel noortel, kes on peredest, kellel ei oleks rahaliselt võimalik huviringide eest maksta.

1.3. Huvihariduse ja huvitegevuse vajalikkus

Kui eelmine alapeatükk seletas lahti, mis on huviharidus ja huvitegevus ning tõi konkreetsete näidetena tegevused nii Soomest kui Eestist, siis antud peatükk keskendub sellele, et miks on huviharidus ja -tegevus noortele vajalik. Huvihariduse ja -tegevuse tähtsust on viimase 10–15 aasta jooksul aina rohkem hakatud tähele panema ja mõistma. Tänu sellele on noortel aina rohkem võimalusi, et oma aega tähendusrikkalt ka koolist väljaspool veeta ning pidevalt aina arendada ennast.

Koolid peaksid andma omaltpoolt kõik, et märgata abi vajavat noort ning tuua temani vajaolevad ressursid/teenused. Samal ajal peab noorele jääma sõnaõigus, et ta saaks väljendada enda mõtteid. Vaesusriskis olevad noored vajavad lisaabi, et toime tulla. Erinevatest teenustest osavõtmise takistuseks on tihti rahaline seis, seetõttu on väga oluline, et neil noortel oleks võimalik saada tasuta teenuseid, et nad ei lõpetaks samasuguses või hullemas vaesusriskis nagu nende vanemad. Tasuta arstiabi, huvitegevus ja tervisliku toitumise õpetus tulevad siin väga kasuks. (European Social Network, 2012, lk 3, 8, 9)

Uuringutest on välja tulnud, et kui noorel on palju vaba aega ning ta ei oska sellega midagi asjalikku peale hakata, siis igavuse tõttu hakatakse sageli tegelema tegevustega, mis on seadusevastased (Kraam, 2015, lk 28). Lisaks mõjutavad noort igapäevaselt veel tema sõbrad ja sotsiaalne seisus. Näiteks kui noor on sõpruskonnas, kus paljud on kooli kas pooleli jätnud, välja kukkunud või pole lihtsalt edasi õppima läinud, siis on suur võimalus, et seegi noor ei jätku oma haridusteed. (Traag, Lubbers, & van der Velden, 2012, lk 3)

Noortevaldkonna arengukava 2014–2020 ütleb, et noore jaoks on tähtis heal tasemel haridus ning enesearendamisvõimalusi pakkuvad töökohad, mis tagaks ka heal järjel elamise. Ühtlasi tuleb laiendada enda ja ühiskonna vahelist sidusust, et ei muutuks passiivseks teenusetarbijaks ega läbikukkujaks. Selle saavutamiseks peab noortele looma erinevad võimalused, et nad leiaksid endale huvipakkuvad tegevused, läbi mille saaks ühtlasi leida ka oma anded. Mitmeid erinevaid võimalusi sotsiaalsete oskuste arendamiseks loovad noorteühingud, huvikoolid ning noortekeskused. (Haridus- ja Teadusministeerium, 2013, lk 5) Huviharidust ja -tegevust pakkuvad kohad on mõeldud noortele, et nad saaksid avatud ruumis õppida midagi uut. Samal ajal tunda tegevusest rõõmu ja võimalusel jõuda suhteni täiskasvanuga, kes ei ole kooli töötaja ega lapsevanem, vaid keegi kolmas, kellega saaks vajadusel rääkida. (Forkby & Kiilakoski, 2014, lk 13) Erinevatest rahvusvahelistest uuringutest on selgelt välja tulnud, et suur osa oskustest ja teadmistest omandatakse just mitteformaalse õppimise, mitte formaalharidussüsteemi kaudu (Väli, 2013, lk 2).

Põhjamaade heaolupoliitika eesmärgiks on, et igal noorel oleks samasugused võimalused võrreldes teistega. See tähendab, et takistuseks ei tohi saada noore taust, olgu siis see noor vaesest perest, terviseprobleemidega, käitumisprobleemidega vms. Kõigil noortel peaksid olema samad võimalused. Sama põhimõte on ka Soome noorsootöös, kus huvitegevusest saavad osa võtta kõik noored, olenemata nende minevikust või taustast. Erinevusi hinnatakse ja nii õpivad nooredki juba varakult, et igat noort tuleb väärtustada ja keegi ei ole teisest halvem. (Forkby & Kiilakoski, 2014, lk 4) Huviharidusstandardi § 2 järgi on huvihariduse eesmärgiks pakkuda noortele erinevaid võimalusi nende isiksuse arendamiseks ning pakkuda tuge noore arenemisel iseseisvaks ühiskonnaliikmeks saamisel. (Huviharidusstandard, 2007)

Huviharidus ja huvitegevus mängivad noorte arengus ja igapäevaelus suurt rolli. Kui noorel on liiga palju vaba aega, võib ta hakata igavusest tegelema seadusevastaste tegevustega. Et iga noor, olenemata tema ja ta pere taustast, saaks osa võtta huviringidest, peaks iga noore kodu lähedal olema võimalusi tasuta huviringides osalemiseks. Kui noorele vajalikud teenused maksavad, siis vaesusriskis olev noor ei saa neist oma pere rahalise seisu tõttu osa võtta ning see tähendab, et tal ei ole samu võimalusi enese arendamiseks, kui teistel temavanustel.

1.4. Noorte hinnang huviharidusele ja huvitegevusele ning selle kättesaadavus

Et parandada noorte kaasamist huviharidusse ja -tegevustesse, peab uurima eelnevate aastate uuringuid, kus noored on avaldanud oma arvamust sel teemadel. Tähtis on veel uurida, kui kättesaadavad tegevused noortele on, sest kui näiteks vaesusriskis olevatel noortel ei ole kodu lähedal asutust, mis pakuks soodsaid või tasuta huviringe, siis ei ole vaja enam edasi otsida, miks need noored selles piirkonnas huviringidest osa ei võta.

Haridus- ja teadusministeeriumi 2016. aasta uuringus „Noorsootöös osalevate noorte rahulolu noorsootööga“ uuriti kaheksat erinevat noorsootöö valdkonda, milleks olid avatud noorsootöö, huviharidus, huvitegevus, noorteinfo, noortemalev, noortelaager, noorteühing ja noorte osaluskogu. Uuringust selgus, et noored hindasid huviharidust kui kõige rohkem uusi teadmisi õpetavaks noorsootöö valdkonnaks. 71% vastanud noortest väitsid, et nad on huviharidusest saanud väga palju uusi teadmisi. Uuringust tuli veel ka välja, et noorsootöö teenuste kättesaadavus noortele on regiooniti tihti erinev. (Haridus- ja Teadusministeerium, 2016, lk 5, 31, 43)

2015. aastal teostatud rahulolu uuringust selgus, et huviharidusega on rahul 89% osalevatest noortest, 64% osalenutest väitsid, et nad on huviharidusega väga rahul (Haridus- ja Teadusministeerium, 2017, lk 7). Tallinna noorte seas läbi viidud uuringu tulemused näitasid, et väga suur osa noortest on huvitegevuse erinevate aspektidega kas „täiesti rahul“ või siis „pigem rahul“. Küsimusele, kas noored kavatsevad edasi tegeleda oma praeguse huviringiga, vastati 81% ulatuses, et plaanitakse jätkata. Huviringide erinevate vahenditega oldi rahul 93% ulatuses. Huvitegevuste asukohta hinnati 90% vastanute poolt heaks. (Taru, 2016, lk 57)

Uuringud on näidanud, et huvitegevus üldhariduskoolides on väga tähtsal kohal just nooremate noorte jaoks ja eriti veel neile, kes elavad väikestes kohtades, kus pole väga palju muid võimalusi. Näiteks 2015/2016 õppeaastal võttis üldhariduskoolide huvitegevusest väikestes piirkondades osa ligi kaks kolmandikku noortest, kuid linnades oli osavõtt palju väiksem, alla 50%. (Haridus- ja Teadusministeerium, 2017, lk 8) Üle-eestilises uuringus, kus uuriti majanduslikes raskustes peresid, küsiti lapsevanematelt põhjuseid, miks nende lapsed ei osale huvitegevuses ja -hariduses. Enim vastati, et

probleemiks on rahaline seis, järgmisena oli enim vastatud seda, et puuduvad kodule lähedal olevad võimalused. Maapiirkonnas elavatele peredele olid kodu lähedal olevate võimaluste puudumine peamiseks põhjuseks, miks nende lapsed ei saanud huviringides osaleda. (Väli, 2013, lk 3)

Huvihariduse ja -tegevuse puhul on üheks tähtsaks mõjutajaks selle toimumise asukoht ja kui kättesaadav ning mugav on noortel sinna saada. Tegevuste asukoht võib olla mõne noore jaoks kodust liiga kaugel või puudub hea ühendus ühistranspordiga. Vahel võib asukoha probleem noorsootöötajatele või ringi juhendajatele märkamata jääda, sest enamasti sõidetakse tööle autoga ning ei mõelda sellele, kui raske võib mõnel noorel bussiga kohale tulemine olla. (Kiilakoski & Kivijärvi, 2015, lk 58) Noorsootöötajast oleneb palju ka see, kui palju informatsiooni noored kätte saavad. Noorsootöötaja üheks ülesandeks on levitada noorte seas informatsiooni nende piirkonna võimaluste kohta ja abistada noort teda huvitavate huviringide leidmisel. Noorsootöötaja peab omama ülevaadet enda piirkonna võimalustest, et noori vastavalt nende vajadustele ja huvidele edasi suunata. Noorsootöötajal tuleb tagada ka enda noortekeskuses erinevad huvitegevused. (Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus, 2018, lk 8)

Lisaks asukohale on kättesaadavuse puhul oluline veel ka huvikooli omandivorm. Omandivorm mõjutab kättesaadavust mõningatele noortele näiteks sel juhul, kui väikses kohas on huvikoolina ainult erakool ja muid huvitegevuse võimalusi pole. Sellisel juhul ei pruugi vaesest perest noor huviharidusest üldse osa saada, sest erakoolides käimine on üldjuhul üsna kulukas. Samas kui selles väikses kohas on huvikool, mis kuulub kohaliku omavalitsuse alla, siis vaesematest peredest noored saavad seal käia, sest need huvikoolid on enamasti kas tasuta või palju soodsama hinnaga kui erakoolid. (Väli, 2013, lk 2)

Uuringud näitavad, et noored hindavad huviharidust ja huvitegevust kõrgelt ning peavad seda vajalikuks. Samas tuli välja, et huviringide kättesaadavus on erinevates kohtades erinev ning asulavälistes kohtades elades võib olla raskusi, et leida midagi noore kodule lähedal olevat. Kättesaadavust mõjutab veel see, millised asutused huviringe annavad. Kohaliku omavalitsuse huvikool on rahaliselt palju kättesaadavam rohkematele noortele, kui erakoolina olev huvikool, kus on enamjaolt huviringidest osavõtt pigem kallis.

2. UURING TORI VALLA ÕPILASTE HUVIHARIDUSES JA HUVITEGEVUSES OSALEMISEST

2.1. Tori valla ja Pärnumaa hetkeolukorra kirjeldus

Selles alapeatükis antakse ülevaade kohalikust tasandist, kus uurimustöö läbi viiakse ehk Tori vallast. Ülevaade tuleb huvitegevuse ja huvihariduse kohapealt, statistikast selle kohta, kitsaskohtadest jne. Veidi laiemalt on välja toodud ka informatsiooni Pärnumaa kohta, sest Tori valda kui Pärnumaa ühte osa puudutab see samuti.

Pärast 2017. aasta sügisel aset leidnud kohalike omavalitsuste volikogude valimisi tekkis Are, Sauga ja Tori valdade ning Sindi linna ühinemisel uus omavalitsus, mille nimeks pandi Tori vald. Tegemist on Pärnumaa suurima omavalitsusega, pindalaks 611,11 ruutkilomeetrit. (Tori vald, 2018) 2020. aasta esimese mai seisuga on Tori vallas kokku 11 894 elanikku (Tori vald, 2020b). Tori vallas on kokku neli kooli: Are Põhikool, Sauga Põhikool, Tori Põhikool ja Sindi Gümnaasium (Tori vald, s.a.). Noortekeskusi on kokku kolm: Sauga Avatud Noortekeskus, Sindi Avatud Noortekeskus ja Are Avatud Noortekeskus. Are Avatud Noortekeskuse alla kuulub veel ka Suigu Noortetuba. (Tori vald, 2020a).

Pärnu maakonnas on huvikoole kokku 52, neist 42 on Pärnu linnas. Tori vallas on huvikoole kaks, millest üks on erahuvikool ja teine munitsipaalhuvikool. (Statistikaamet, 2020a) 2016. aastal avaldatud uuringute tulemusel pakub Eestis huvitegevust kokku 2573 asutust. Pärnumaal on huvitegevust pakkuvaid asutusi kokku 224, millest 13 on noortekeskused, 5 on huvikoolid, 34 on üldhariduskoolid, 46 on kodaniku/ühendus või -ühing, 53 on spordiklubid, 27 on kultuurimajad/seltsimajad, 10 on muuseumid, 32 on raamatukogud ja 4 on muud asutused, mis nende kategooriate alla ei lähe. (Villenthal *et al.*, 2016, lk 34)

Arengustrateegia Pärnumaa 2035+ tegevussuunas 3.2.4.5 on välja toodud, et huvihariduse rahastust hakatakse kasutama otstarbekalt erinevate huvitegevuste täiendamiseks. Tegelema hakati selle teemaga 2019. aastal ja eestvedajateks on kohalikud omavalitsused ning partneriks on Haridus- ja Teadusministeerium. Tegevussuunas 3.8.1.5 on välja toodud, et 2019. ja 2020. aastal kavatakse suurendada huvitegevuse riiklikku rahastust ja seda plaanitakse kasutada noortele mõeldud sportlikeks tegevusteks. Eestvedajateks on kohalikud omavalitsused. Probleemina on välja toodud, et poistele mõeldud huviringe on Pärnumaal liiga vähe. Konkreetsemalt välja tuues on eriti suured puudused tehnoloogia valdkonnas. Kitsaskoha parandamiseks peaks tegema omavahel koostööd Pärnumaa üldhariduskoolid ja Pärnumaa Kutsehariduskeskus. (Pärnumaa Arenduskeskus & Pärnumaa Omavalitsuste Liit, 2018, lk 40, 50, 110)

Tori valla arengukava noorsootöö hetkeolukorra kirjelduses on öeldud, et huvitegevuseks on erinevaid võimalusi, huviringid on üldhariduskoolides ja erinevate piirkondade noortekeskustes ja -tubades (Sindis, Saugas, Ares, Toris ja Suigus). On välja toodud, et Tori vallas elavatel noortel on huvitegevuseks väga head võimalused, samas ei kaasata noori piisavalt nende kohta käivatesse otsustusprotsessidesse. Piirkondlikult on ainult Sindis Noortevolikogu, mis on alles algusjärgus, kuid siiski korraldatakse seal juba mitmesuguseid üritusi. Probleemidena on välja toodud, et noorsootöö läbiviimiseks peaks olema nüüdisaegsemad ja suuremad ruumid ning väliväljakud. Mõned piirkondlikud keskused nagu näiteks Are ja Sindi noortekeskused vajaksid täiendusi ja vajalik oleks korraliku keskuse loomine Torisse. Välja on veel toodud, et Tammistes elavatel noortel ei ole kohta, kus ühiselt aega veeta. Eesmärkideks on seatud, et kõik noored saavad huviharidusest ja -tegevustest osa võtta, olenemata nende majanduslikust seisusest, elukohast jne, huvihariduses ja -tegevustes on noortele piisavalt erinevaid valikuid, et leida neile huvipakkuv. (Tori Vallavolikogu, 2018, lk 35)

Selle saavutamiseks hakati andma peale 2017. aastat lisarahastust huvihariduse ja huvitegevuse jaoks. 2017. aastal oli Tori valla huvitegevuse toetuseks 97 972 eurot, 2018. aastaks oli see toetus 231 494 eurot (Rahandusministeerium, 2018). 2019. aastal oli huvitegevuse toetus Tori vallale 211 860 eurot ja 2020. aastaks 211 890 eurot (Rahandusministeerium, 2020).

Kuigi Pärnu maakonnas on huvikoole kokku 52, mis ei tundu olevat nii väike number ühe maakonna kohta, siis 42 neist asub Pärnu linnas. See näitab ära, et väga suur osa huviharidusest koondub maakonna keskusesse, jättes paljud maakonna väiksemad kohad ilma huvihariduse võimalusteta või on sinna lihtsalt raske kohale saada, sest vahemaa kodu ja huviharidust pakkuva asutuse vahel on liiga pikk. Siit tuleb selgelt välja, et noortel, kes ei ela Pärnu linnas, on palju väiksemad võimalused huviringidest osa võtmiseks.

2.2. Uurimismetoodika ülevaade ja valimi kirjeldus

Selleks, et noortelt endilt teada saada, kui paljud neist huviringides osalevad, nüüd kui viimased paar aastat on riiklikku lisarahastust saadud, ning kui kättesaadavad huviringid nende arust on, kasutatakse kvantitatiivset uurimismeetodit. Kvantitatiivse uurimistöö põhilisteks tugevusteks on, et tulemusi saab üldistada, sest andmed on kogutud juhuslikult, kvantitatiivne uurimine on hea suurema arvu inimeste uurimiseks, andmete kogumine on üpris kiire (Askarzai & Unhelkar, 2017, lk 26–27).

Andmekogumise meetodiks on *LimeSurvey* keskkonnas loodud anonüümne ankeetküsitlus (vt lisa 1), mis koosneb enamjaolt suletud küsimustest (valikvastustega). Ankeetküsitluses on lisaks huviringe puudutavatele küsimustele veel spetsiifilised küsimused (täiskasvanud, kellega elatakse, kas nad käivad tööl ja millise haridusega nad on, vastanute õdede-vendade arv), mille järgi saab tuvastada, kas tegemist on vaesusriskis oleva noorega või heal järjel oleva noorega (küsimused tuginevad Rummo 2016. aastal ja Lopez Vilaplana 2013. aastal avaldatud uuringutele).

Teada saamaks, kui palju on vastanute seas vaesusriskis olevaid noori, tuleb vaadata eelnevalt nimetatud nelja küsimuse vastuseid. Kui vastus, tuginedes teooriale (Lopez Vilaplana, 2013, lk 4; Rummo, 2016), andis, et see tähendab vaesusriski, siis sai vastaja punkti kirja, kui vastus vaesusriski alla ei läinud siis ei saanud vastaja ühtegi punkti. Peale nelja küsimuse vastuste analüüsimist ja punktide andmist, tuleb vastanute punktid kokku lüüa. Kui vastanu punktide summa on null, siis see tähendab, et ta ei ole vaesusriskis. Mida rohkem punkte vastanul on, seda rohkem on ta vaesusriskis.

Teooriast (Trumm, 2012, lk 8) tuli välja, et vaesust saab mõõta veel ilmajäetuse indeksiga, selle jaoks on samuti lisatud ankeeti kindlad küsimused (reisimise võimalustest, kala/liha söömisest sagedusest nädalas ja uue telefoni ostmisest), et välja selgitada, kas pere on materiaalselt ilmajäetu või ei. Teooria põhiselt on sellel indeksil üheksa muutujat ning kui neist üheksast on vastanud neli, siis ta on materiaalselt ilmajäetu (Trumm, 2012, lk 8).

Kuna küsitlus on mõeldud 6.–9. klasside õpilastele, siis ankeetküsitlusse pani autor sisse need indeksi muutujad, millele ta arvas, et noored oskaksid vastata. Materiaalse ilmajäetuse väljaselgitamine toimus samamoodi nagu vaesusriski puhul. Kui teooriale tuginev küsimuse vastus andis, et see tähendab materiaalselt ilmajäetust, siis sai vastanu punkti kirja. Küsimused läbi analüüsid ja punktisummad kokku arvutades saab teada, kas noor on materiaalselt ilmajäetu või ei. Kuna ankeetküsitluses ei olnud üheksat muutujat materiaalse ilmajäetuse kohta, vaid alla poole neist, siis juba üks punkt andis tulemuseks, et noor on materiaalselt ilmajäetu.

Valim moodustatakse klastervalimi põhimõttel. Klastervalimis jaotatakse populatsioon gruppideks, teise sõnaga öelduna klastritesse, milleks võib olla näiteks teatud maakond, kool, klass ning uurimisest võtab osa iga klasteri liige (Õunapuu, 2014, lk 141).

Tori valla noortele jagati ankeedid Tori valla nelja kooli abil ning valimi moodustavad Tori valla koolide 6.–9. klasside õpilased. Tori valla neljas koolis on 6.–9. klasside õpilasi kokku 15.03.2020 seisuga 306 (Haridussilm, s.a.), mis on ühtlasi ka uuringu üldkogumiks.

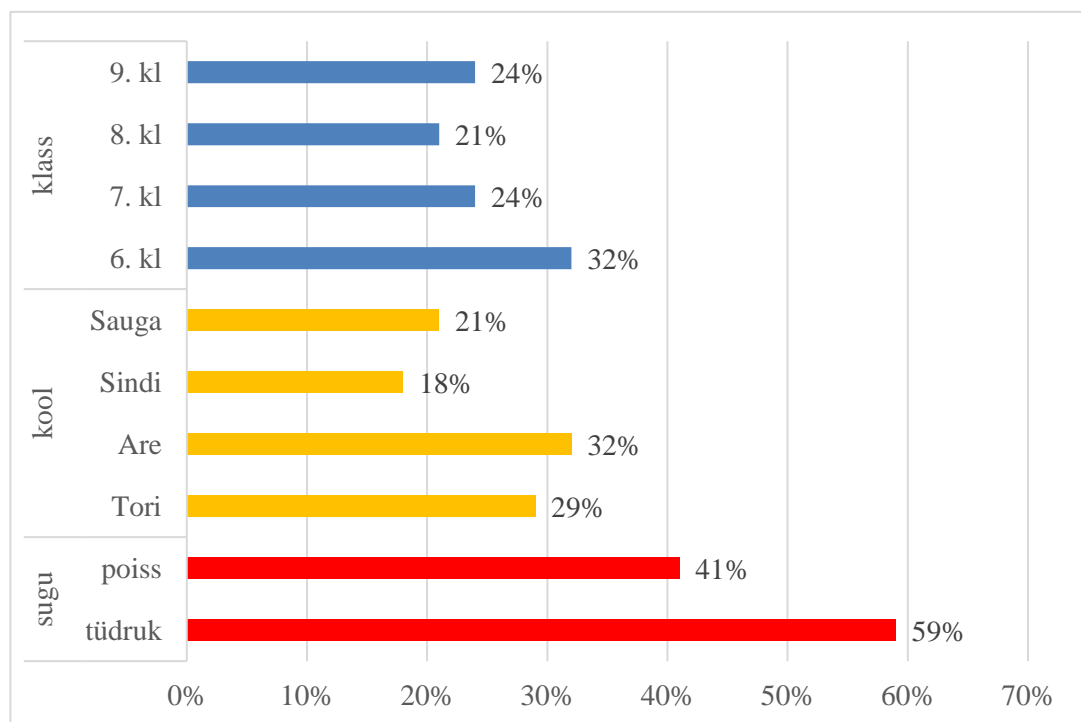
Küsitluses osalevate koolide direktorite ja õpetajate nõusolekul saadeti nende klasside õpilastele *LimeSurvey* keskkonnas olev küsimustik läbi eKooli või klasside sotsiaalmeedia gruppide, sest 16.03.2020 kehtestatud eriolukorra tõttu viidi koolid distantsõppele ja koolis plaanitud küsitlust korraldada ei saanud. Küsitluse küsimusi ja neid toetavaid allikaid on näha lisa 2.

Ankeetküsitlus oli avatud vastamiseks perioodil 16.03.–09.04.2020. Vastamiseks oli aega üle kolme nädala. Küsimuste edastamist ja vastuste saamist raskendas riigis kehtestatud eriolukord, mille tõttu muutus tavaline õppetöö vorm ning kooli töötajate koormus, mis halvendas nende kättesaamist. Vastanute arv oli küsimustiku avamise algul väga madal

ning palju aega kulus selle peale, et küsitlusele vastamist uuesti õpilastele meelde tuletada.

Kolme ja poole nädala jooksul vastas küsitlusele täielikult 110 õpilast. Pooleli olevaid ning esitamata küsitlusi oli 162, mõned neist poolikutest on õpetajate, direktorite ja huvijuhtide omad, kes küsitluse enne õpilastele edasi suunamist läbi vaatasid.

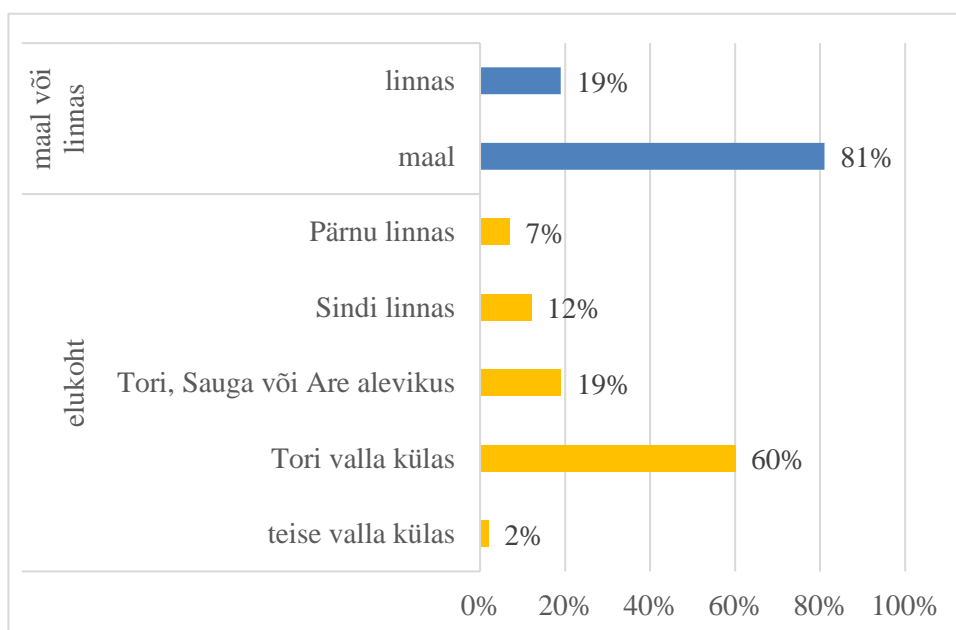
Kõigist vastanutest oli tüdrukuid 65 ehk 59% ja poisse 45 ehk 41%. Vastanutest oli kõige rohkem Are kooli õpilasi (35 õpilast ehk 35% kõigist vastanutest) ja neljast erinevast klassist oli kõige rohkem vastanuid 6. klassidest, kust oli vastanuid 35 ehk 32% kõigist vastanutest (vt joonis 1).

Joonis 1. Uuringus osalenud vastavalt soole, koolile ja klassile

89 vastanut ehk 81% kõigist vastanutest elab maal ning 21 vastanut ehk 19% elab linnas. Küsides elukoha küla või asula nime, siis tuli välja, et 21 linnas elavatest vastajatest 13 (12% kõigist vastanutest) elavad Sindi linnas ja kaheksa (7% kõigist vastanutest) elavad Pärnu linnas. Kaks vastajat kirjutasid oma elukoha küla või asula nimeks lihtsalt Tori vald, kuid kuna linna vastajaid tuli täpne number, siis on teada, et need kaks vastanut elavad maal. Alevikkudes elavad 21 vastanutest, neist üheksa Are alevikus, kuus Sauga

alevikus, viis Tori alevikus ja üks vastanu oli lihtsalt kirjutanud alevik ehk siis ei tea täpselt millises. Tori valla külades elavad 66 vastanut. Teise valla külas elavad kaks vastanut (Põhja-Sakala vald ja Häädemeeste vald). Andmetest hea ettekujutuse saamiseks on joonis 2.

Joonis 2. Vastanute elukohad

Ankeetküsitluse andmete analüüsimisel kasutatakse kõigepealt kirjeldavat statistikat uuringu tulemuste välja toomiseks ning seejärel võrdlevat statistikat. Kirjeldav statistika esitab andmestiku terviklikult ja ülevaatlikult ning tuuakse välja tunnuste varieeruvus ja koostatakse erinevuste rõhutamiseks erinevad joonised ja tabelid (Õunapuu, 2014, lk 184). Nende põhjal koostatakse parendusettepanekud Tori Vallavalitsusele.

2.3. Tulemuste kirjeldus ja analüüs

Järgmisena tulevad nende küsimuste tulemused, mis olid küsitlusse pandud noore tausta uurimiseks, et teada saada, kas tegemist on vaesusriskis oleva noorega või majanduslikult heal järjel oleva noorega.

Küsimuses, kus uuriti vastanute õdede-vendade arvukust, siis kõige rohkem vastati, et on kaks kuni kolm õde-venda (49 vastanut ehk 45% kõigist vastanutest), teisena vastati, et on üks õde või vend (39 vastanul ehk 36% kõigist vastanutest), järgmisena oli rohkem

kui kolm õde-venda (16 vastanut ehk 15% kõigist vastanutest) ja ühegi õde või venda ei olnud kuuel vastajal ehk 15% kõigist vastanutest.

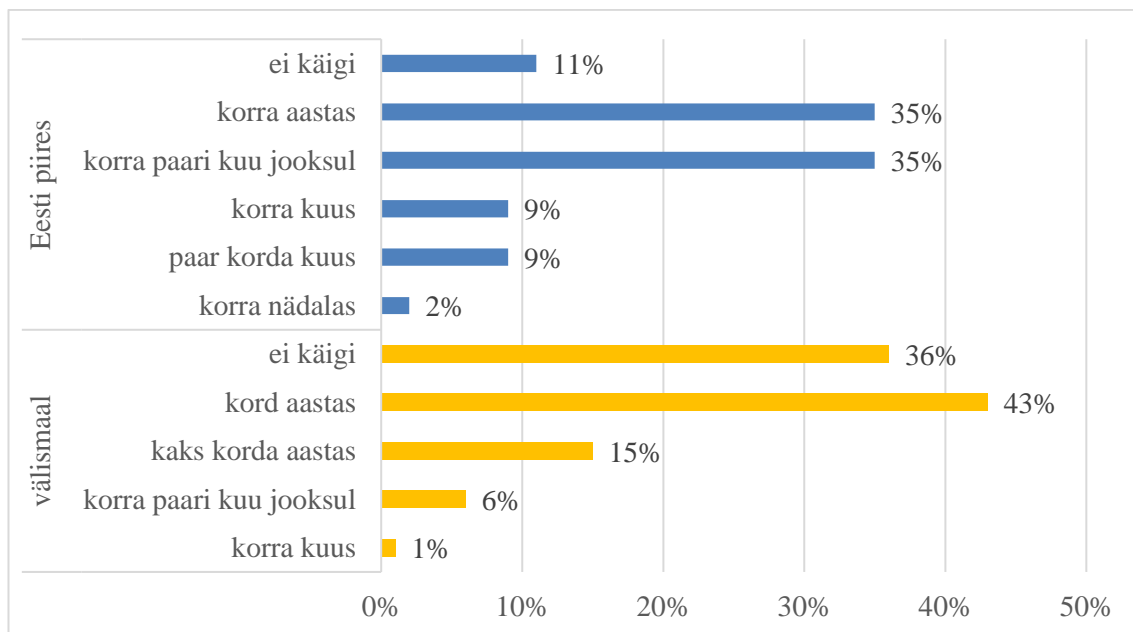
Uurides, kellega täiskasvanutest koos elatakse, siis enim vastati, et mõlema vanemaga (91 vastanut ehk 83% kõigist vastanutest). Järgmisena vastati enim, et ühe vanemaga (14 vastanut ehk 13% kõigist vastanutest). Vanavanematega elab koos kolm vastanut ehk 3% kõigist vastanutest. Üks vastanu elab hooldajaga ja üks elab üksinda.

Küsimuses, kus uuriti, kas need täiskasvanud, kellega koos elatakse, ka tööl käivad, siis 84 (76% kõigist vastanutest) vastasid, et vähemalt kaks täiskasvanut käivad tööl. 22 (20% kõigist vastanutest) vastasid, et üks täiskasvanu käib tööl ja neli (4% kõigist vastanutest) vastasid, et keegi ei käi tööl.

Küsites, kas vastanute vanemad on lõpetanud ülikooli, siis enim vastati, et ei oska öelda (83 vastanut ehk 76% kõigist vastanutest), teisena vastati, et ainult ema (12 vastanut ehk 11% kõigist vastanutest). Mõlemad vanemad on ülikooli lõpetanud üheksal vastanul ehk 9% kõigist vastanutest, ainult isa on lõpetanud ülikooli kuuel vastanul ehk 6% kõigist vastanutest. Kuna enamjaolt valiti vastusevariant „ei oska öelda“, siis seda küsimust ei saa edaspidi uuringus arvestada, sest enamik vastanutest ei ole kursis oma vanemate hariduskäiguga ning teisi saadud vastuseid on liiga vähe võrreldes kogu vastanute arvuga, et neid korrektselt analüüsida.

Järgmisena tulevad nende küsimuste kirjeldused, mis olid küsitlusse pandud, et teada saada, kas noore pere on materiaalselt ilmajäetu või ei. Uurides, kui tihti käiakse oma perega väljaspool kodu Eesti piires puhkamas, siis enim vastati, et korra paari kuu jooksul ja korra aastas. Mõlemat vastusevarianti valiti võrdselt 38 vastanu poolt, mis teeb 35% kõigist vastanutest. 12 vastanut ehk 11% väitsid, et ei käi üldse, 10 vastanut ehk 10% kõigist vastanutest vastasid võrdselt, et paar korda kuus ja korra kuus ja kaks vastanut ehk 2% väitsid, et käivad korra nädalas.

Küsites, kui palju käiakse koos perega välismaal puhkamas, siis enim vastati, et korra aastas, seda vastusevarianti valis 47 vastanut ehk 43% kõigist vastanutest. Detailsemate andmete nägemiseks vaadata joonis 3.

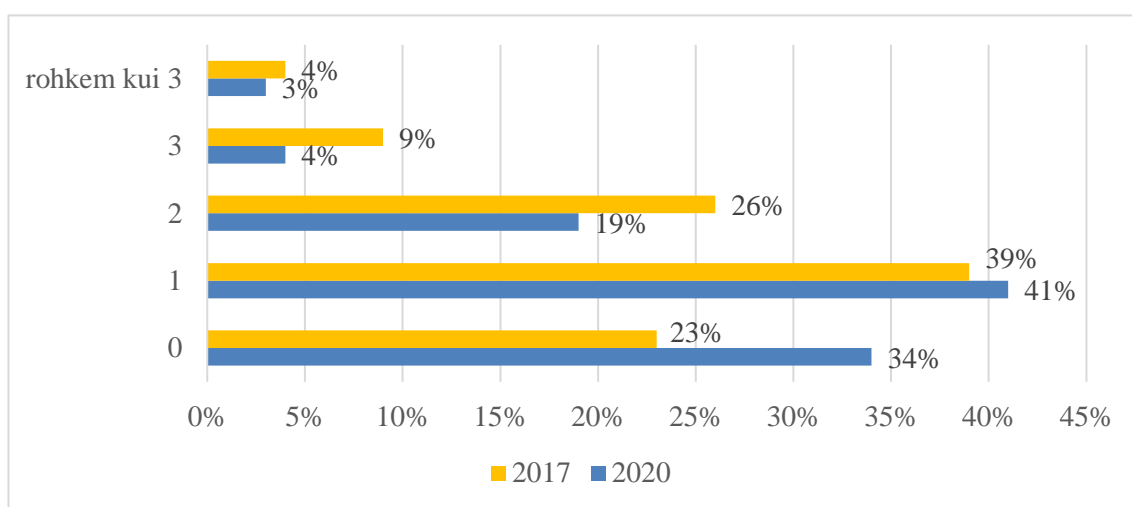
Joonis 3. Vastanute puhkusel käimise sagedus

Küsites, kui tihti süüakse perega liha või kala, siis enim vastati, et kolm päeva nädalas (37 vastanut ehk 34% kõigist vastanutest), teisena vastati, et harvemini kui kolmel päeval (29 vastanut ehk 26% kõigist vastanutest). Järgmisena vastati, et iga päev (25 vastanut ehk 23% kõigist vastanutest) ja seejärel vastati, et viis päeva nädalas (19 vastanut ehk 17% kõigist vastanutest).

Uurides, et millal ostaks vastaja pere talle uue telefoni, kui see katki peaks minema, siis enim vastati, et nädala jooksul (50 vastanut ehk 46% kõigist vastanutest). Teisena vastati võrdselt, et kuu jooksul ja paari kuu jooksul (23 vastanut ehk 21% kõigist vastanutest). 10 vastanut ehk 9% kõigist vastanutest vastasid, et nende pere ei ostakski uut telefoni neile.

Järgmisena esitleb autor uurimuse tulemused, mis on seotud huviringidega. Küsites, et mitmes huviringis hetkel käiakse, siis kõige rohkem vastati, et ühes huviringis (45 vastanut ehk 41% kõigist vastanutest), järgmisena populaarseim vastusena vastati, et üheski huviringis ei käida (37 vastanut ehk 34% kõigist vastanutest). Kolmandal kohal oli, et kahes huviringis käiakse (21 vastanut ehk 19% kõigist vastanutest), siis tuli, et kolmes huviringis käiakse (neli vastajat ehk 4% kõigist vastanutest) ja rohkem kui kolmes huviringis käivad kolm vastanut ehk 3% kõigist vastanutest.

Uurides, et mitmes huviringis käidi kolm aastat tagasi ehk 2017. aastal, siis enim vastati, et ühes huviringis (43 vastanut ehk 39% kõigist vastanutest), järgmisena tuli, et kahes huviringis (28 vastanut ehk 26% kõigist vastanutest). Kolmandal kohal oli, et mitte üheski huviringis ei käidud (25 vastanut ehk 23% kõigist vastanutest), kolmes huviringis käisid 10 vastanut ehk 9% kõigist vastanutest ja rohkem kui kolmes huviringis käisid neli vastanut ehk 4% kõigist vastanutest (vt joonis 4). Kuna küsitlus oli eriolukorra ajal, siis võimalik, et seetõttu märgiti rohkem seda varianti, et üheski huviringis ei käida.

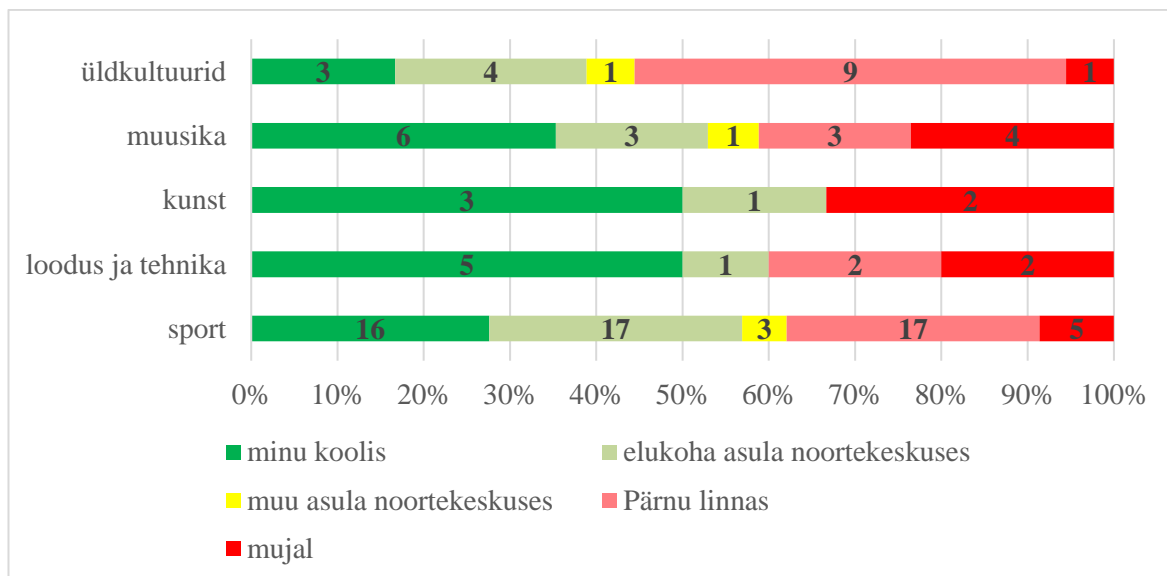

Joonis 4. Vastanute erinevates huviringides osalemise arv 2017. aastal ja 2020. aastal

Kokku osales 2017. aastal huviringides 85 vastanut ehk 77% kõigist vastanutest. 2020. aastal osales huviringides 73 vastanut ehk 66% kõigist vastanutest.

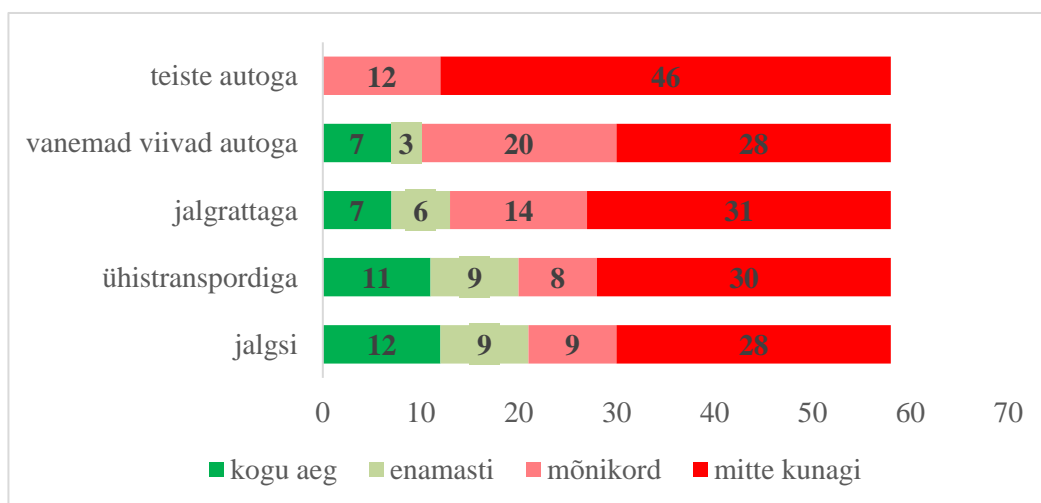
Uurides millise valdkonna huviringides käiakse, siis kõige populaarsemaks osutusid spordi valdkonna huviringid (58 osalejat ehk 53% kõigist vastanutest), teisel kohal on üldkultuuride (keeled, teater, tantsimine ja muu, mis teiste kategooriate alla ei lähe) valdkonna huviringid (18 vastanut ehk 16% kõigist vastanutest). Kolmandale kohale jäi muusika (17 vastanut ehk 16% kõigist vastanutest), neljandale kohale jäi loodus ja tehnika (10 vastanut ehk 9% kõigist vastanutest) ja viimasena kunst (6 vastanut ehk 6% kõigist vastanutest).

Uurides huviringide asukohta, kus vastanud käivad, siis enim käiakse huviringides, mis toimuvad vastanute koolides (33 vastanut), teisel kohal on huviringides käimine Pärnu linnas, kus käivad 31 vastanut (vt joonis 5).

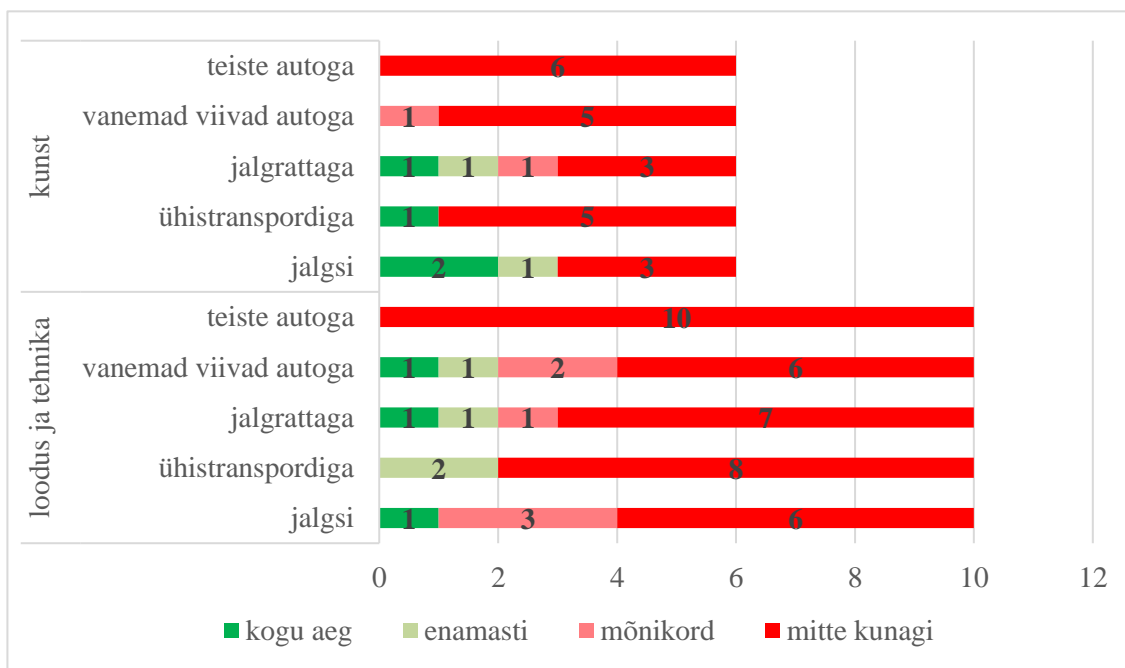
Joonis 5. Eri valdkonna huviringides käijate arv ja nende huviringide toimumiskohad

Uuriti ka seda, et kuidas huviringidesse minnakse. Kui vastanu vastas eelnevalt, et ei käi üheski huviringis, siis seda küsimust talle ette ei tulnud. Kui vastanu vastas, et käib näiteks spordi valdkonna huviringis, siis tuli peale seda küsimus, et kuidas spordi valdkonna huviringi lähed. Selleks olid erinevad variandid: jalgsi, ühistranspordiga, jalgrattaga, vanemad viivad autoga, teiste autoga. Iga variandi taga oli omakorda neli vastusevarianti, kust tuli valida üks: kogu aeg, enamasti, mõnikord ja mitte kunagi. Spordi valdkonna huviringides oli osalejaid kõige rohkem ja seetõttu tuuakse selle tulemused eraldi joonisena välja (vt joonis 6)

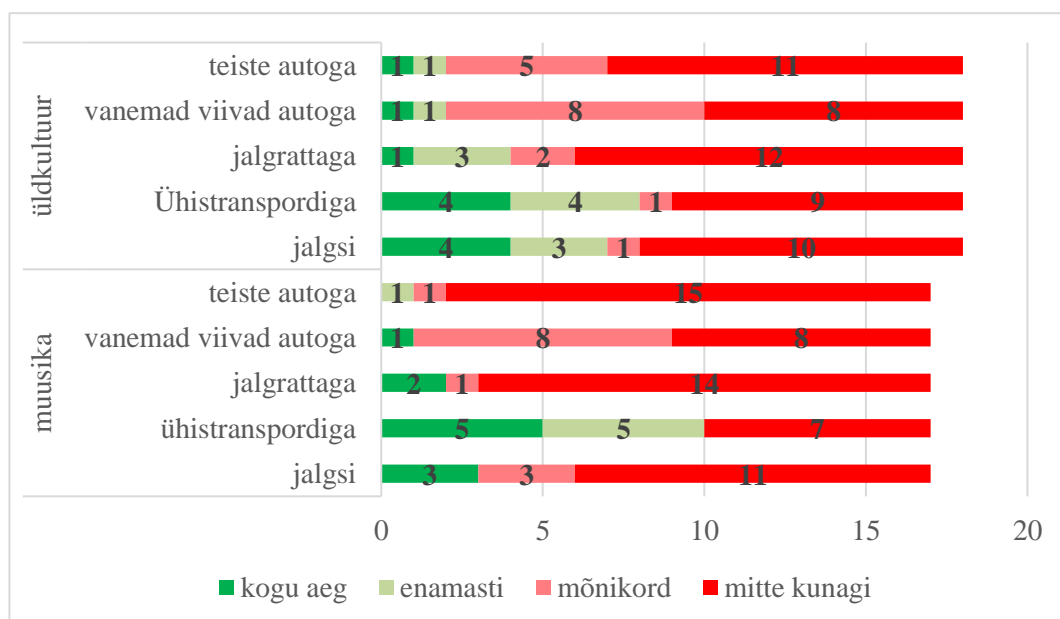
Joonis 6. Spordi valdkonna huviringides käimise viisid

Looduse ja tehnika huviringides minnakse enamjaolt nii, et vanemad viivad noored autoga kohale. Kunsti huviringides minnakse enamjaolt jalgsi (vt joonis 7).

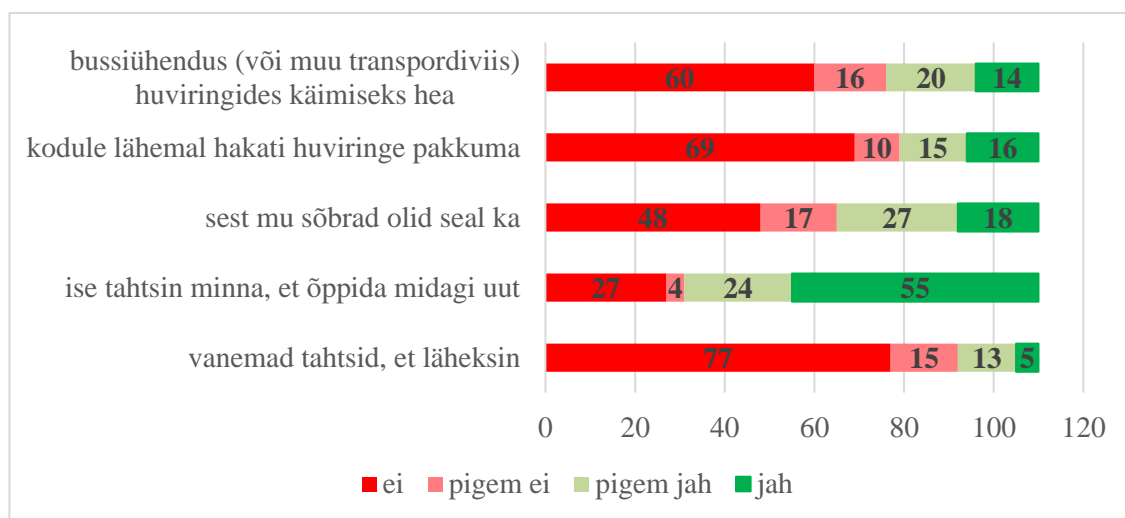
Joonis 7. Looduse ja tehnika ning kunsti huviringides käimise viisid

Muusika ja üldkultuuride huviringides minnakse enamjaolt ühistranspordiga. Populaarsuselt teisel kohal on jalgsi minemine (vt joonis 8).

Joonis 8. Muusika ja kunsti huviringides käimise viisid

Küsites, miks käivad noored huviringides, tuli vastajal hinnata viite põhjust. Põhjuste vastusevariandid olid järgnevad: vanemate soov, ise taheti midagi uut õppida, sõbrad olid juba seal, hakati pakkuma kodule lähemal huviringe ja bussiühendus (või muu transpordiviis) on huviringis käimiseks hea. Igal põhjuse puhul tuli valida kas panna sinna „jah“, „pigem jah“, „pigem ei“ või „ei“. Tulemused on näha joonisel 9.

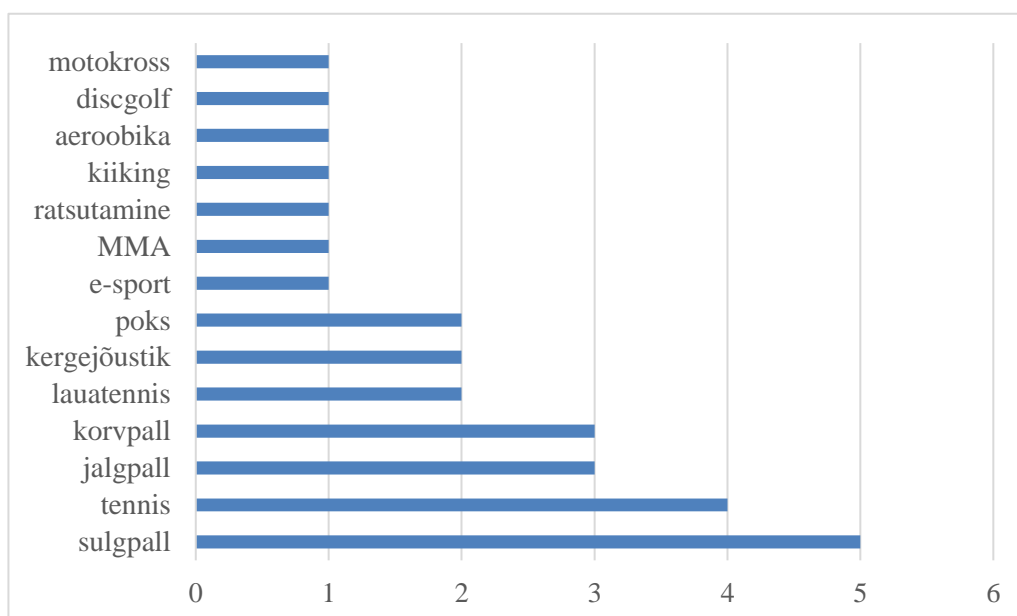
Joonis 9. Huviringides käimise põhjus

Nagu jooniselt 9 näha on, siis enamjaolt vastati, et ise taheti minna, et õppida midagi uut (55 vastanud valisid „jah“ ja 24 valisid „pigem jah“). Teiseks populaarseks vastuseks oli, sest nende sõbrad olid seal ka, vastusevariandi „jah“ valis 18 vastanut ja „pigem jah“ valis 28 vastanut.

Soovi korral said vastanud kirjutada, mis valdkonnas ja milliseid huviringe nad sooviksid Tori vallas veel näha. Looduse ja tehnika valdkonna huviringide küsimusele vastas kolm noort. Tori vallas soovitakse näha robotikat, elektroonikat, matkamist ja autode tehnikaringi. Kunsti valdkonna küsimusele vastas neli noort. Kolm vastanut soovivad kunstiringi ja üks vastanu vastas joonistamise huviring.

Üldkultuuri valdkonna huviringide küsimusele vastas kuus noort. Kolm vastajat kirjutasid, et sooviks tantsimist, üks neist oli juurde lisanud, et see võiks toimuda Tori koolis. Kaks vastajat vastasid, et tahaksid keeli õppida, neist üks oli konkreetselt välja toonud soome keele ja teine soovib mõnda lõunamaist keelt õppida. Üks vastanu sooviks näiteringi.

Muusika valdkonna küsimusele vastas üheksa noort. Kolm vastanut soovivad klaveriõpet, teised vastasid veel kitarriõpe, ukuleleõpe, DJ ring, arvutis muusikaprogrammi õppimine, laulmine ja solistina laulmine. Spordi valdkonna huviringide kohta kirjutati kõige rohkem vastuseid (vt joonis 10).

Joonis 10. Spordi valdkonna huviringid, mis võiks vastanute arust Tori vallas toimuda

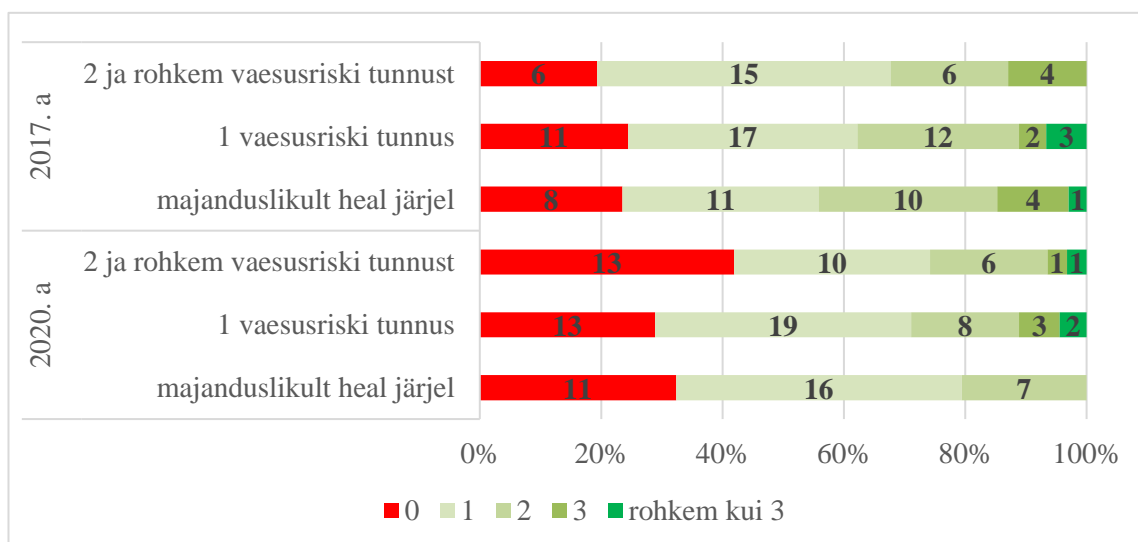
Nagu vastustest näha, siis kõige rohkem soovitakse juurde spordi valdkonna huviringe, kuigi nendes juba praegu käiakse kõige rohkem. Siit tulebki välja, et kuigi spordi valdkonna huviringe tundub juba praegu palju olevat, sest neist võetakse aktiivselt osa, tuleks veelgi rohkem tähelepanu pöörata spordi arendamisse. Nõudlus erinevatele spordivaldkondade huviringidele on väga suur.

Teada saamaks, kui palju noori on vaesusriskis, kasutas autor eespool (lk 18) lahti seletatud meetodit. Selleks oli ankeetküsitluses neli küsimust, mille vastused aitavad tuvastada, kas noor on vaesusriskis või ei. Esimeseks küsimuseks oli õdede-vendade arv, kui selleks oli märgitud kaks kuni kolm või rohkem kui kolm, siis see vastaja sai ühe punkti. Teine küsimus oli, et kellega täiskasvanutest koos elatakse. Kui märgiti, et ühe täiskasvanuga, siis saadi ühe punkti. Kolmas küsimus oli, et kes neist täiskasvanutest, kellega koos elatakse, käib tööl. Kui valiti, et üks täiskasvanu käib tööl, saadi ühe punkti, kui oli, et keegi ei käi tööl, saadi kaks punkti, sest see oli juba palju rohkem vaesusriski

poole. Neljas küsimus oli vanemate hariduse kohta, et kas neil on kõrgharidus, kuid kuna enamik vastas „ei oska öelda“, siis seda küsimust ei saa arvesse võtta.

Arvutades kokku vaesusriski määramise küsimuste punktid, sai autor teada, et ilma ühegi vaesusriski tunnusega oli 34 vastanut ehk 31% kõigist vastanutest (n-ö majanduslikult heal järjel olevad noored). Ühe vaesusriski tunnusega oli 45 vastanut ehk 41% kõigist vastanutest. Kahe ja rohkem vaesusriski tunnusega oli 31 vastanut ehk 28% kõigist vastanutest.

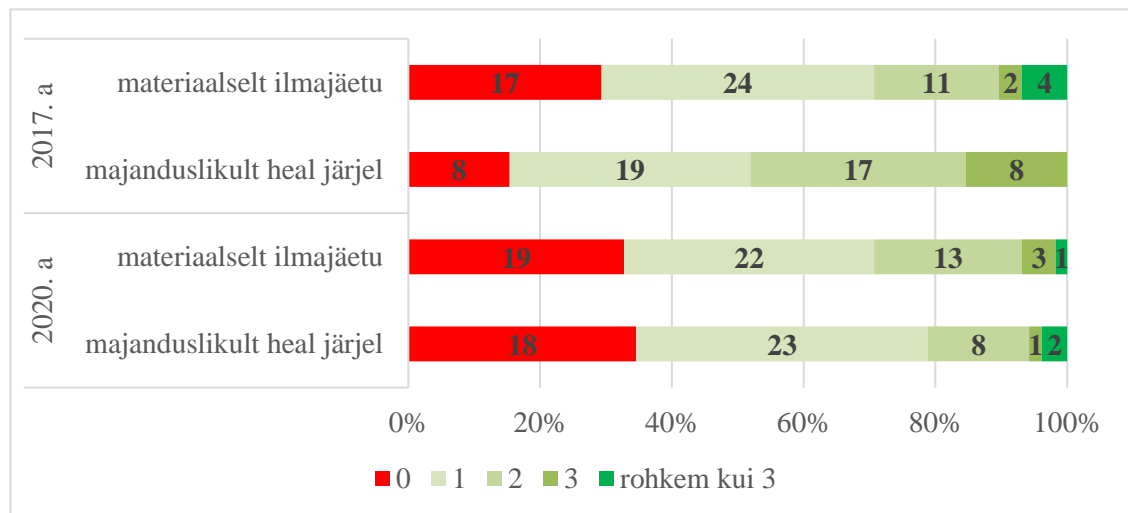
Teadsa saamaks, kuidas on huvihariduse ja -tegevuse lisarahastus muutnud vaesusriskis olevate noorte huvihariduses ja -tegevuses osalemist, koostas autor joonise, kus võrreldakse majanduslikult heal järjel olevaid noori ja vaesusriskis olevaid noori vastavalt nende huviringides osalemisele. Tulemustest tuli välja, et vaesusriskis olevad noored osalesid rohkemates huviringides enne lisarahastuse saamist 2017. aastal. Praegu, 2020. aastal, ei osale huviringides vaesusriski gruppi kuuluvatest noortest 26, 2017. aastal oli selleks arvuks 17 (vt joonis 11). Neid tulemusi võib mõjutada see, et küsitlusele vastati eriolukorra ajal, olles kodus karantiinis ehk siis sel ajal huviringe ei toimunud ja võimalik, et mõni noor vastas seetõttu, et hetkel ei käi üheski huviringis. Küsitluse algusesse oli kirjutatud küll, et vastates silmas pidada aega, mis oli enne karantiini, kuid erinevatele küsimustele vastates võis see meelest minna.

Joonis 11. Erinevates huviringides käimise arv aastatel 2017 ja 2020, võrdlus majanduslikult heal järjel olevate noorte ning vaesusriskis olevate noorte vahel

Neli küsimust oli küsimustikku pandud, et teada saada, kas noor on perest, mis on materiaalselt ilmajäetu. Selle väljaselgitamine toimus samal meetodil, nagu vaesusriski noorte puhul. Esimene küsimus oli selle kohta, kui tihti käiakse perega kodust väljaspool Eesti piires puhkamas. Kui valiti vastusevariandiks „ei käigi“ sai vastanu punkti kirja. Teine küsimus oli puhkamise kohta välismaal, jällegi, kui oli vastuseks valitud „ei käigi“ saadi ühe punkti. Kolmas küsimus oli, et kui tihti süüakse peres kala või liha. Kui valiti vastusevariant „harvem kui kolmel päeval nädalas“ sai vastaja ühe punkti. Neljas küsimus oli, et kui vastanul läheks telefon katki, siis millal ostaks pere talle uue telefoni. Vastusevarianti „ei ostakski“ valides saadi üks punkt. Saades kirja vähemalt ühe punkti, on noor perest, mis on materiaalselt ilmajäetu. Tulemustest selgus, et 52 vastanut ehk 47% kõigist vastanutest on majanduslikult heal järjel ja 58 vastanut ehk 53% kõigist vastanutest on materiaalselt ilmajäetud.

Teada saamaks, kas materiaalselt ilmajäetute pere noortel ja majanduslikult heal järjel olevate noorte vahel on erisusi huviringides osalemisega, võrreldes omakorda veel 2017. aastat ehk aega enne huvihariduse ja huvitegevuse lisarahastust ning 2020. aastat, kui lisarahastus on paar aastat juba olnud, koostas autor alloleva joonis 12.

Joonis 12. Erinevates huviringides käimise arv aastatel 2017 ja 2020, võrdlus majanduslikult heal järjel olevate noorte ning materiaalselt ilmajäetute noorte vahel

Nagu jooniselt 12 on näha, siis 2020. aastal on materiaalselt ilmajäetud perede noored ja majanduslikult heal järjel olevad noored huviringides osalemise poolelt peaaegu

samasuguste andmetega, numbrid on peaaegu identsed. Ehk siis selle järgi saab öelda, et praegu tundub, nagu mõlemal noorte grupil oleks samaväärsed võimalused huviringides osalemiseks. Kui võrrelda andmeid 2017. aasta suhtes, siis sealt tuleb välja, et materiaalselt ilmajäetuid noori ei ole nii palju huviringidesse kaasatud kui majanduslikult heal järjel olevaid noori. Siit tulebki jooniselt hästi välja, et võrreldes 2017. aastat ja 2020. aastat, siis materiaalselt ilmajäetud perede noored osalesid huvihariduses ja huvitegevuses enne lisarahastuse andmist vähem ning peale lisarahastuse andmist on selle grupi noori suudetud rohkem huviringidesse kaasata.

2.4. Järeldused ja ettepanekud

Vaesusriski saab määratleda mitme erineva mõõdikuga. Selles lõputöös oli kasutatud mõõdikutena 6.–9. klasside õpilastele kohaseid küsimusi. Antud töös määratleti vaesusriski kolme küsimusega (Lopez Vilaplana, 2013, lk 4; Rummo, 2016)

- Mitu õde-venda sul on?
- Kellega sa täiskasvanutest koos elad?
- Kas need täiskasvanud, kellega sa koos elad, käivad tööl?

Tulemustest selgus, et majanduslikult heal järjel ehk ilma ühegi vaesusriski tunnusega on 34 vastanut ehk 31% kõigist vastanutest. Vaesusriskis on 76 vastanut ehk 69% kõigist vastanutest, neist 45 on ühe vaesusriski tunnusega ja 31 on kahe ja rohkem vaesusriski tunnusega. Vaesusriskis olevatest vastanutest osales huviringides 2017. aastal 59 vastanut ehk 78% vastanutest, 2020. aastal osales huviringides 50 vastanut ehk 66%. Majanduslikult heal järjel olevatest noortest osales 2017. aastal huviringides 26 vastanut ehk 77%, 2020. aastal osales 23 vastanut ehk 68%.

Kõikidest vastanutest osales huviringides 2017. aastal 85 vastanut ehk 77% kõigist vastanutest, 2020. aastal osales huviringides 73 vastanut ehk 66% kõigist vastanutest. Eelnevalt teoorias välja toodud Ojasalu 2016. aasta uuringu kohaselt osales huviringides ühe gümnaasiumi 9. ja 10. klasside noortest 2016. aastal 54%, 2015. aastal oli osalejaid 71% (Ojasalu, 2016, lk 26). Võrreldes Ojasalu töö tulemusi antud tööga ja jättes kõrvale klassiastmete erinevused antud töödes, võib tõdeda, et mõlema uuringu puhul on näha edaspidiste aastate jooksul huviringides osalemise langust. Käesoleva lõputöö uuringu vastanute huviringides osalemise protsendiline suurus oli siiski suurem.

Haridus- ja Teadusministeeriumi uuringust tuli välja, et huvitegevus on populaarsem väikestes piirkondades, kus ligi kaks kolmandikku noortest osalevad huviringides. Linnades on huviringides osalemine märgatavalt väiksem, koguni alla 50% kõigist noortest. (Haridus- ja Teadusministeerium, 2017, lk 8) Antud lõputöö puhul tehtud uuring kinnitab fakti, et väikestes piirkondades on osalemine suur, kuna 81% kõigist vastanutest elavad maapiirkonnas ning 62% neist elavad erinevates külates ja huviringides osalemise protsent 2020. aastal oli 66% ning 2017. aastal 77%.

Võttes arvesse nii vaesusriskis elavad noored, kui ka majanduslikult heal järjel olevad noored, siis on huviringides osalemine langenud, mitte tõusnud. Enne lisarahastuse andmist võeti rohkematest huviringidest osa kui 2020. aastal. Neid tulemusi võib mõjutada see, et küsitlusele vastamise ajal oli riigis eriolukord ja huviringid sel ajal ei toimunud. Küsitluse alguses oli küll kirjas, et vastata küsimustele nii, et võttes arvesse olukorda enne karantiini, kuid mõni vastanu võib-olla ei lugenud korralikult kõike või unustas keset küsimustiku sellele mõelda.

Vaesuse mõõtmise meetodina oli kasutusel ka materiaalse ilmajäetuse indeks. Küsitluses oli teooriale tuginedes neli küsimust, mis uurisid puhkusel käimise sagedust, liha/kala söömise sagedust nädalas ja uue telefoni ostmise võimaluse kiirust (Trumm, 2012, lk 8). Nende küsimuste vastuste põhjal on võimalik tuvastada, kas vastanu on materiaalselt ilmajäetu või ei. Vastuseid hinnati samamoodi nagu vaesusriski puhul.

Saadud tulemustest selgus, et 52 vastanut ehk 47% kõigist vastanutest ei ole materiaalselt ilmajäetud ja 58 vastanut ehk 53% kõigist vastanutest on materiaalselt ilmajäetud. Vaadates tulemusi huviringide osas, siis materiaalselt ilmajäetud noorte ja majanduslikult heal järjel olevate noorte 2020. aasta huviringides käimise vahel märkimisväärsed erinevusi ei ole. Küll on aga näha erinevusi 2017. aasta huviringides osalemise kohta. Materiaalselt ilmajäetud noored osalevad vähem huviringides kui majanduslikult heal järjel olevad noored. Nende tulemuste järgi on lisarahastusega materiaalselt ilmajäetud noorte kaasamist huviringidesse võrreldes 2017. aastaga parandatud.

Tööst selgus, et võrreldes liharahastuse eelset osalust huviringides ja praegust, siis osalus on langenud, kuigi eeldaks, et peale lisarahastuse saamist on osalus suurenenud, sest on juures erinevaid võimalusi. Põhjuseid selliste tulemuste saamiseks võib olla erinevaid.

Üks põhjus võib olla, et vastati eriolukorra ajal, mil huviringe ei toimunud. Teine põhjus võib olla, et lisarahastust pole suudetud efektiivselt ära kasutada noori huvitavate huviringide lisavõimaluste loomiseks. Kui noori olemasolevad huviringid ei huvita, siis osalus langeb. Põhjus võib olla ka selles, et vanemaks saades noorte osalus langeb, sest tekivad muud huvid.

Autor soovitab, et võiks antud teemat edasi uurida ja täiendavalt saaks küsida noortelt põhjuseid, miks ei võeta huviringidest osa, kuidas saaks osalemist suurendada jne. Küsitlust saab kasutada edaspidi huviringides osalemise kohta info saamiseks. Samuti saab teoorias välja toodud vaesuse ja vaesusriski mõõdikuid kasutada praktikas teiste kohalike omavalitsuste poolt, et koguda vajalikku statistikat. Autor soovitab Tori Vallavalitsusel võtta arvesse huviringe, mida vastanud sooviksid Tori vallas veel näha ja teha sarnast uuringut õpilaste seas iga paari aasta tagant.

KOKKUVÕTE

Vaesusriskis on üpris paljud inimesed nii Eestis kui ka teistes riikides. Et kõigil noortel oleks samasugused võimalused, tuleb pakkuda huvitegevusi noortele lähedal olevas asutustes tasuta. Kui tasuta huviringe ei pakuta, siis vaesusriskis olev noor ei pruugi saada tegevustest pere rahalise seisu tõttu osa võtta. See omakorda võib tähendada, et noor jääb seetõttu teistest arengu poolest maha. Tänapäeval korraldatakse huviringe väga erinevates asutustes, nii koolides, noortekeskustes, spordiklubides, huvikoolides ja paljudes muudes asutustes. Huviharidus ja -tegevus on noorte arengu jaoks väga tähtis. Kui noortel on liiga palju vaba aega, võivad nad hakata tegelema tegevustega, mis on seadusevastased. Noored ise hindavad huviringe kõrgelt ning arvavad, et huviringid on vajalikud. Probleeme võib tekkida huviringide kättesaadavusega, olenevalt sellest, kus noor elab. Mõned piirkonnas on mitmeid erakoolina olevaid huvikoole, mille osalustasu on tavaliselt päris kallis.

Uurimuses selgitati välja, kuidas määratleda, et noor on vaesusriskis ja välja uurida, kuidas on huvihariduse ja -tegevuse lisarahastus muutnud vaesusriskis olevate noorte huviringides osalemist. Noore vaesusriski saab määratleda erinevate mõõdikute kaudu, mis on välja toodud antud töö esimeses alapeatükis. Millist mõõdikut kasutada, sõltub erinevatest asjaoludest. Näiteks tuleb valida erinevaid mõõdikuid vastavalt sellele, kas informatsioon saadakse noorte käest või nende vanemate käest. Vanemad oskavad vastata spetsiifilistele küsimustele, noorte jaoks tuleb küsimused esitada lihtsustatud vormis ja neile arusaadavas keeles. Küsimuste koostamisel on oluline ka vastajate vanus. Tuleb arvestada iga noore vanusegrupi eripäradega. Sellest uurimusestki tuli välja, et küsimus, kas nende vanematel on kõrgharidus, osutus 6.–9. klasside õpilaste jaoks liiga keeruliseks, sest enamik valisid vastusevariandi „ei oska öelda“.

Kasutades eelnevalt lahti seletatud metoodikat vaesusriskis oleva noore väljaselgitamiseks, selgus tulemustest, et 69% vastanutest on vaesusriskis. Võrreldes vaesusriskis olevate noorte huviringides osalemist majanduslikult heal järjel olevate

noortega, siis märkimisväärseid erinevusi ei ole. Mõlema grupi noorte puhul on aga näha, et 2017. aastal oldi rohkem kaasatud huviringidesse kui praegu. Praeguseid huviringides osalemise tulemusi võis mõjutada küsimise hetkel olnud eriolukord, kus noored pidid kodudes olema ja huviringid ei toimunud.

Mõningased erinevused tekkisid küll materiaalse ilmajäetuse indeksiga, kust tuli välja, et materiaalselt ilmajäetud noored osalesid 2017. aastal huviringides vähem kui majanduslikult heal järjel olevad noored. 2020. aasta huviringides osalemisel kahe grupi vahel märkimisväärseid erinevusi märgata ei olnud. Kokkuvõttes on huviringidesse kaasatud 2020. aastal 66% kõigist vastanutest, kolm aastat tagasi oli kaasatud 78% kõigist vastanutest. Vaesusriskis olevatest noortest osaleb 2020. aastal huviringides 66%, kolm aastat enne seda oli osalus 78%.

Antud töö eesmärk täideti, sest tulemustest saadi teada, kui palju noori sh vaesusriskis olevaid noori on huviharidusse ja -huvitegevusse kaasatud peale lisarahastuse saamist. Kuigi peale huvihariduse ja -tegevuse lisarahastuse andmist oleks eelduste kohaselt pidanud noorte huviringis osalemine suurenema, tuli antud tööst välja vastupidine, et on hoopis vähenenud. Üheks põhjuseks võib olla küsitlemise aja kokkulangevus riigis kehtestatud eriolukorra ajaga. Teiseks põhjuseks võib olla, et ei ole suudetud luua lisarahastuse eest võimalusi, mis noortele huvi pakuksid ja seetõttu on huviringides osalemine vähenenud. Noorte huvid võivad olla veidi teistsuguse suunitlusega. Kolmandaks põhjuseks võib tuua, et vanemaks saamisel, võetakse vähem huviringidest osa, sest tekivad muud huvid.

Antud lõputöö on hea kasutamaks edaspidi teiste kohalike omavalitsuste poolt, et teada saada vaesusriskis olevate noorte kaasatus huviringidesse või nende kaasatus mõnes muus valdkonnas. Teoorias on välja toodud erinevad meetodid, kuidas vaesust ja vaesusriski tuvastada ning neid saab praktikas kohandada vastavalt olukorrale. Lõputööd saab veel kasutada edaspidiseks uurimiseks huviringide kohta. Küsitlust saab edasi arendada ning muuta fookust, kasutades siiski samu küsimusi, kuid neid veidi muutes ja lisades uusi juurde.

Autor soovib Tori Vallavalitsusel kuulda võtta noorte soovitusi, milliseid huviringe nad juurde sooviksid. Kui noortel on olemas erinevad võimalused, mis neid huvitavad, siis

nad on rohkem kaasatud huviringidesse. Kuna noorte huvid pidevalt muutuvad, siis võiks sarnast küsitlust iga paari aasta tagant noorte seas läbi viia. Nii ollakse noorte huvidega kursis ja saadakse teada, kas neile on piisavalt palju huvipakkuvaid tegevusi või peaks vahepeal tegema huviringides muudatusi.

VIIDATUD ALLIKAD

- Askarzai, W., & Unhelkar, B. (2017). Research methodologies: an extensive overview. *International Journal of Science and Research Methodology*, 6(4), 21–42.
- Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus. (2018). *Noortekeskuste hea tava*. Loetud aadressil https://ank.ee/wp-content/uploads/2018/09/Noortekeskuse_Hea_Tava_2018.pdf
- European Social Network. (2012). *Tackling and preventing child poverty, promoting child well-being*. Retrieved from https://www.esneu.org/sites/default/files/-publications/2012_Tackling_and_preventing_child_poverty%2C_promoting_child_well-being_EN.pdf
- Forkby, T., & Kiilakoski, T. (2014). Building capacity in youth work: perspectives and practice in youth clubs in Finland and Sweden. *Youth & Policy*, 112, 1–17.
- Haridus- ja Teadusministeerium. (2013). *Noortevaldkonna arengukava 2014–2020*. Loetud aadressil: https://www.hm.ee/sites/default/files/noortevaldkonna_arengukava_2014-2020.pdf
- Haridus- ja Teadusministeerium. (2016). *Noorsootöös osalevate noorte rahulolu noorsootöoga: lõpparuanne*. Loetud aadressil https://www.hm.ee/sites/default/files/ey_entk_lopparuanne.pdf
- Haridus- ja Teadusministeerium. (2017). *Osalus noorsootöös*. Loetud aadressil https://www.hm.ee/sites/default/files/uuringud/eesti_noorte_osalemine_noorsootoos.pdf
- Haridussilm. (s.a.). *Õpilaste arv kooliastmete lõikes* [andmebaas]. Loetud aadressil https://www.haridussilm.ee/?leht=alus_yld_2
- Huviharidusstandard. (2007). *Riigi Teataja Lisa*, 21.03.2007, 24. Loetud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/12809661>
- Huvikooli seadus. (2007). *Riigi Teataja I*, 4, 19; *Riigi Teataja I*, 04.07.2017, 36. Loetud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/13339594?leiaKehtiv>
- Kiilakoski, T., & Kivijärvi, A. (2015). Youth clubs as spaces of non-formal learning: professional idealism meets the spatiality experienced by young people in Finland.

- Studies in Continuing Education*, 37(1), 47–61.
<https://doi.org/10.1080/0158037X.2014.967345>
- Kraam, S. (2015). *Eneseteadustus-uuring alaealiste delinkventse käitumise levimusest Võrumaal.* (Lõputöö). Loetud aadressil https://digiriul.sisekaitse.ee/bitstream/handle/123456789/496/2015_Kraam,%20Stina.pdf?sequence=1
- Laes, T.-L. (2015, 29. jaanuar). Suhtelises vaesuses elas 2013. aastal iga viies elanik. Loetud aadressil <https://blog.stat.ee/2015/01/29/suhtelises-vaesuses-elas-2013-aastal-iga-viies-elanik/>
- Lopez Vilaplana, C. (2013). Children were the age group at the highest risk of poverty or social exclusion in 2011. *Statistics in focus*, 4. Retrieved from <http://www.programmaintegra.it/wp/wp-content/uploads/2013/02/c36e9c21-dcab-ee56.pdf>
- Maruyama, H., & Sogel, K. (2015). Non-formal education for sustainable society: a case study of “hobby school” in Estonia. *Turkish Journal of Sociology*, (30), 65–77.
- Noorsootöö seadus. (2010). *Riigi Teataja I*, 44, 262.; *Riigi Teataja I*, 04.07.2017, 39. Loetud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/NTS>
- Ojasalu, M.-L. (2016). *Õpilaste huvitegevuse valikute seos oma väärtustega.* (Lõputöö). Loetud aadressil http://193.40.4.3/bitstream/handle/10062/52694/mari_liis_ojasalu_2016.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- Pulkkinen, L. (2016). An inspiring school day: an effort to transform research findings into policy. In M. Matthes, L. Pulkkinen, B. Heyes, C. Clouder & L. M. Pinto (Eds.), *Improving the quality of childhood in Europe*, vol 6 (pp. 52–69). Brussels: Alliance for Childhood European Network Foundation.
- Pulkkinen, L., & Berden, I. (2017). *A new child-centered approach to the organization of extra-curricular activities in Finnish schools.* Retrieved from https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/66125/Pulkkinen_Berden_Extended%20ducation_FINAL.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus. (2010). *Riigi Teataja I*, 41, 240; *Riigi Teataja I*, 06.05.2020, 27. Loetud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/113032019120?leia>
- Kehtiv

- Pärnumaa Arenduskeskus & Pärnumaa Omavalitsuste Liit. (2018). *Arengustrateegia Pärnumaa 2035+. Tegevuskava 2018-2023*(25). Loetud aadressil <http://pol.parnumaa.ee/content/editor/files/P%C3%A4rnumaa%20arengustrateegia%2007.09.2018.pdf>
- Rahandusministeerium. (2016). *Riigi eelarvestrateegia 2017-2020*. Loetud aadressil https://www.rahandusministeerium.ee/et/system/files_force/document_files/riigi-eelarvestrateegia-2017-2020.pdf
- Rahandusministeerium. (2018). *Tasandus- ja toetusfond 2018*. Loetud aadressil https://www.rahandusministeerium.ee/system/files_force/document_files/tasandus-ja_toetusfond_2018_24082018out.xls?download=1
- Rahandusministeerium. (2020). *Tasandus- ja toetusfond 2020*. Loetud aadressil https://www.rahandusministeerium.ee/system/files_force/document_files/tasandus-ja_toetusfond_2020_06022020out.xlsx?download=1
- Rannala, I.-E., & Allekand, A. (2018). Key competences of non-formal learning in youth work: based on the example of Estonian open youth centres. *International Journal of Open Youth Work*, 2, 61–79.
- Reiska, E. (2018). Noorte sotsiaalne tõrjutus. *Rasi toimetised*, 3. Loetud aadressil https://www.tlu.ee/sites/default/files/Instituudid/%C3%9CTI/RASI/2018_RASI%20toimetised%20nr%203_Noorte%20sotsiaalne%20t%C3%B5rjutus_final.pdf
- Rummo, T.-L. (2016, 15. detsember). Suhtelist vaesust koges mullu iga viies Eesti elanik. Loetud aadressil <https://blog.stat.ee/2016/12/15/suhtelist-vaesust-koges-mullu-iga-viies-eesti-elanik/>
- Salumäe, K. (2019). Huviharidus ja -tegevus noorsootöö osana. K. Saart (toim), *Kvaliteetsem teadushuviharidus* (lk 24–31). <https://doi.org/10.23680/diss/005>
- Statistikaamet. (2020a). *NH09: Huvikoolid omandivormi ja haldusüksuse järgi* [andmebaas]. Loetud aadressil <http://andmebaas.stat.ee/Index.aspx?lang=et&DataSetCode=NH09>
- Statistikaamet. (2020b). *NH10: Huvikoolis õppivad noored vanuserühma, huviala valdkonna ja elukoha haldusüksuse järgi* [andmebaas]. Loetud aadressil <http://andmebaas.stat.ee/Index.aspx?lang=et&DataSetCode=NH10>
- Taru, M. (2016). *Tallinna noorte osalemine noorsootöös. Koolinoorte arvamus*. Loetud aadressil <http://www.tallinn.ee/TLN-noorsootoo-2015-aruanne-11.04.2016%20>

- Taru, M., & Peterson, L. (2013). *Noortevaldkonna hindamise võimalustest Eestis kolme EL-i riigi kogemuse taustal*. Loetud aadressil https://www.noorteseire.ee/system/resources/BAhbBlSHOgZmIjQyMDEzLzExLzE2LzEwXzE5XzUyXzUwNF9Qb2xpaXRpa2F5bGV2YWfkZV82LnBkZg/10_19_52_504_Poliitikaylevaade_6.pdf
- Tori vald. (2018). *Haldusreform*. Loetud aadressil <https://www.torivald.ee/internet-wifi>
- Tori vald. (2020a). *Noortekeskused*. Loetud aadressil <https://www.torivald.ee/noortekeskused>
- Tori vald. (2020b). *Tori valla elanike statistika*. Loetud aadressil <https://www.torivald.ee/statistika1>
- Tori vald. (s.a.). *Koolid*. Loetud aadressil <https://www.torivald.ee/koolid>
- Tori Vallavolikogu. (2018). *Tori valla arengukava aastateks 2018–2030*. Loetud aadressil <https://www.torivald.ee/documents/17490539/18772941/Tori+valla+arengukava.pdf/9c3d717a-21d3-4a85-8b75-b178ce8641a2>
- Traag, T., Lubbers, M. J., & van der Velden, R. (2012). *That's what friends are for? The impact of peer characteristics on early school-leaving*. Retrieved from https://pdfs.semanticscholar.org/8bc3/d48363febf24325d776fe542dd10f26ad6aa.pdf?_gg=2.103380736.1677035477.1581331312-1062141408.1572690824
- Trumm, A. (2012). *Noored ja sotsiaalne kaasatus: Euroopa Liidu noortepoliitika ja Eesti olukord Euroopa taustalt*. Loetud aadressil https://www.noorteseire.ee/system/resources/BAhbBlSHOgZmIjgyMDEyLzA5LzExLzA5XzIyXzI1XzIzOV9Qb2xpaXRpa2F5bGV2YWfkZV80dmVIYi5wZGY/09_22_25_239_Poliitikaylevaade_4veeb.pdf
- Vahtivuori-Hänninen, S., Halinen, I., Niemi, H., Lavonen, J., & Lipponen, L. (2014). A new Finnish national core curriculum for Basic education (2014) and technology as an integrated tool for learning. In H. Niemi., J. Multisilta, L. Lipponen & M. Vivitsou (Eds.), *Finnish Innovations and Technologies in Schools: A guide towards new ecosystem of learning* (pp. 21–32). https://doi.org/10.1007/978-94-6209-749-0_2
- Villenthal, A., Kaunismaa, I., Veemaa, J., Talur, P., Žuravljova, M., & Varblane, U. (2016). *Huvihariduse ja huvitegevuse pakkujad ning noorsootöötajad kohalikes omavalitsustes*. Loetud aadressil <https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/55423/Lopparuanne.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Väli, M. (2013). *Riigikogu Kantselei õigus- ja analüüsisiosakond teemal huviharidus.*

Loetud aadressil https://www.riigikogu.ee/v/failide_arhiiv/Teemaleht_14_2013.pdf

Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes.* Loetud

aadressil [https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.p](https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf?sequence=1)

[df?sequence=1](https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf?sequence=1)

Lisa 1. Ankeetküsitlus

Antud küsimustik on mõeldud Tori valla koolide 6.-9. klasside noortele, et välja selgitada, kui kättesaadavad olid enne koolides eriolukorra kehtestamist Tori valla noortele Tori vallas toimuvad huviringid.

Lisaks küsitakse küsimusi noorte tausta kohta, et saada ülevaadet, kellele on huviringid kättesaadavamad. Huviringide all mõeldakse erinevaid trenne (võrkpall, jalgpall, korvpall jne), kunstiringe, pilli õpet ja muid ringe, kus noored saavad juhendaja juhendamisel osaleda.

Küsimustikule palun vastata nii nagu tegelikult olukord on, sest see aitab olukorrast selgema ülevaate saada.

Esmalt küsime mõned küsimused sinu kohta.

Mis koolis käid?

- Toris
- Ares
- Sindis
- Saugas

Mitmendas klassis käid?

- 6. klass
- 7. klass
- 8. klass
- 9. klass

Sinu sugu?

- tüdruk
- poiss

Kas elad maal või linnas?

- maal

- linnas

Kus sa elad (küla või asula nimi)?

.....

Mitu õde-venda sul on?

- 0
- 1
- 2-3
- rohkem kui 3

Kui tihti käite perega väljaspool kodu puhkamas Eesti piires?

- korra nädalas
- paar korda kuus
- korra kuus
- korra paari kuu jooksul
- korra aastas
- ei käigi

Kui tihti käite perega väljaspool kodu puhkamas välismaal?

- korra kuus
- korra paari kuu jooksul
- kaks korda aastas
- korra aastas
- ei käigi

Järgnevalt küsime sinu huviringides osalemise kohta.

Mitmes huviringis praegu käid?

- 0
- 1
- 2
- 3

- rohkem kui 3

Millise valdkonna huviringides käid ja kus need asuvad?

	Ei käi	Minu koolis	noortekeskuses samas asulas, kus elan	noortekeskuses (ei asu samas kohas, kus elan)	Pärnu linnas	mujal
sport						
loodus ja tehnika						
kunst						
muusika						
Üldkultuur (keeled, teater, tantsimine ja muu, mis eelnevate alla ei lähe)						

Kuidas lähed huviringi?

- jalgsi
- ühistranspordiga
- jalgrattaga
- vanemad viivad autoga
- teiste autoga

Miks sa käid huviringides?

	ei	pigem ei	pigem jah	jah
vanemad tahtsid, et läheksin				
ise tahtsin minna, et õppida midagi uut				
sest mu sõbrad olid seal ka				
kodule lähemal hakati huviringe pakkuma				

bussiühendus (või muu transpordiviis) huviringides käimiseks on hea				

Mitmes huviringis käisid 3 aastat tagasi ehk 2017. aastal?

- 0
- 1
- 2
- 3
- rohkem kui 3

Soovi korral kirjuta millises valdkonnas ja milliseid huviringide sa veel Tori vallas näha tahaksid?

- Sport
- Loodus ja tehnika
- Kunst
- Muusika
- Üldkultuurid (keeled, teater, tantsimine ja muu, mis eelnevate alla ei lähe)

Lõpetuseks küsime mõned küsimused sinu perekonna kohta.

Kellega sa täiskasvanutest koos elad?

- mõlema vanemaga
- ühe vanemaga
- kasuvanematega
- muu

Kas need täiskasvanud, kellega sa koos elad, käivad tööl?

- Isa (või kasuisa)
- ema (või kasuema)
- vanaema

- vanaisa
- muu:

Kas sinu vanemad on lõpetanud ülikooli?

- jah, mõlemad
- ainult ema
- ainult isa
- ei oska öelda

Kui tihti sööte perega kala või liha?

- iga päev
- viis päeva nädalas
- kolm päeva nädalas
- harvem kui kolmel päeval nädalas

Kui sul läheks praegu telefon katki, siis millal ostaks pere sulle uue telefoni?

- samal päeval kui katki läks
- nädala jooksul
- kuu jooksul
- paari kuu jooksul
- ei ostakski uut telefoni

Lõpetamiseks klikki paremal all nurgas "Esita"

Aitäh vastamast!

Lisa 2. Ankeetküsitluse küsimusi toetavad allikad

Nr	Küsimus	Allikas
1.	Mis koolis käid?	
2.	Mitmendas klassis käid?	
3.	Sinu sugu?	
4.	Kas elad maal või linnas?	Rummo, 2016
5.	Kus sa elad (küla või asula nimi)	Reiska, 2018, lk 10
6.	Mitu õde-venda sul on?	Rummo, 2016
7.	Kui tihti käite perega väljaspool kodu puhkamas Eesti piires?	Trumm, 2012, lk 8
8.	Kui tihti käite perega väljaspool kodu puhkamas välismaal?	Trumm, 2012, lk 8
9.	Mitmes huviringis praegu käid?	Villenthal <i>et al.</i> , 2016, lk 5
10.	Millise valdkonna huviringides käid ja kus need asuvad?	Villenthal <i>et al.</i> , 2016, lk 5
11.	Kuidas lähed huviringi?	
12.	Miks sa käid huviringides?	Villenthal <i>et al.</i> , 2016, lk 5
13.	Mitmes huviringis käisid 3 aastat tagasi ehk 2017. aastal?	Rahandusministeerium, 2016, lk 11
14.	Soovi korral kirjuta millises valdkonnas ja milliseid huviringide sa veel Tori vallas näha tahaksid?	Villenthal <i>et al.</i> , 2016, lk 5
15.	Kellega sa täiskasvanutest koos elad?	Lopez Vilaplana, 2013, lk 4
16.	Kas need täiskasvanud, kellega sa koos elad, käivad tööl?	Rummo, 2016
17.	Kas sinu vanemad on lõpetanud ülikooli?	Rummo, 2016
18.	Kui tihti sööte perega kala või liha?	Trumm, 2012, lk 8
19.	Kui sul läheks praegu telefon katki, siis millal ostaks pere sulle uue telefoni?	Trumm, 2012, lk 8

SUMMARY

THE RELATIONSHIP OF ADDITIONAL FUNDING FOR HOBBY EDUCATION AND ACTIVITIES WITH YOUNG PEOPLE AT RISK OF POVERTY IN 6.–9. OF CLASSES ON THE EXAMPLE OF TORI MUNICIPALITY

Annika Peterson

For the young people's development, it is very important to participate in various activities that give them different skills. Unfortunately, many activities cost a lot of money and young people at risk of poverty often can not participate because of that. It is extremely important for the young people in poverty to have access to different services and activities, otherwise it is bigger risk for them to end up in poverty and not getting a better life (European Social Network, 2012, p 3). In 2015 Estonian government decided that hobby activities should be available to every young person, no matter where they live, how is their financial situation etc. To achieve this, it is very important to gather feedback from the young people about hobby education and activities. (Villenthal *et al.*, 2016, p 5)

Since 2017 has Estonian government given extra funding for hobby education and activities with a purpose to involve more young people with fewer opportunities (Rahandusministeerium, 2016, p 11) but there are not enough surveys made to know if they are really more involved now (Villenthal *et al.*, 2016, p 5). Since the concept of young people with fewer opportunities is too general, author narrowed it down to young people at risk of poverty. Therefore, the biggest problem with the research is that there is a lack of surveys and comparison about the involvement of youth at risk of poverty engaging in hobby activities before and after additional funding.

The aim of this thesis is to find out how many young people, including those at risk of poverty, have been involved in hobby education and activities after receiving additional

funding, according to the results proposals will be made to Tori municipality government for better involvement of young people to hobby education and activities.

Based on the aim of the research, the following research questions have been raised:

- How to define young people at risk of poverty?
- How has additional funding for hobby education and activities changed the participation of young people at risk of poverty in the activities?

Many people are at risk of poverty in Estonia as well as the rest of Europe and the world. In order to provide the same opportunities for all young people, hobby education and activities must be offered to young people at nearby institutions free of charge. Hobby education and activities are very important for the development of young people. When young people have a lot of free time with a lack of focus, they may start engaging in illegal activities. Young people themselves value hobby education and activities high and think that they are necessary.

To get feedback from a lot of young people, quantitative research method was used. The main strengths of quantitative research are that the results can be generalized because the data is collected randomly, quantitative research is good for a larger number of people, data collection is quite fast (Askarzai & Unhelkar, 2017, p 26–27).

The data collection method is an anonymous questionnaire created in *LimeSurvey* and it consists mostly closed questions. In addition to the questions concerning hobbie education and activities, the questionnaire also includes specific questions (adults with whom they live, whether these adults go to work and what education they have, the number of brothers and sisters of the respondents), according to which it is possible to identify whether a young person is at risk of poverty or a financially well-off young person. The questions are based on studies published by Rummo in 2016 and Lopez Vilaplana in 2013.

To find out how many young people are at risk of poverty among the respondents, it is necessary to look at the answers to the four questions mentioned above. If the answer, based on theory (Lopez Vilaplana, 2013, p 4; Rummo, 2016) says that this means risk at poverty, that respondent gets one point, if the answer does not mean risk at poverty, the

respondent does not get any point. After analysing the answers to the four questions and giving points, the points of the respondents must be added up. If the sum of the respondent's points is zero, it means that the respondent is not at risk of poverty. The more points a respondent has, the more he or she is at risk of poverty. When analysing the questionnaire data, first descriptive statistics are used to present the results of the survey and then comparative statistics.

This study looked at how to identify young people at risk of poverty and found out how additional funding has changed the participation of young people at risk of poverty in hobby education and activities. The risk of poverty can be defined by various indicators, which are outlined in the first subchapter of this thesis. Which indicator to use depends on different circumstances. For example, you need to select different indicators depending on whether the information will come from the young people or from their parents. Parents can answer more specific questions but for young people the questions need to be in a more simplified form. While forming the questions, the age of the young people plays an important role. The specificities of the age group must be considered. For example, in this study, most of the young people could not answer a question about whether their parents have completed higher education or not. Most of them answered that they do not know the answer to this question.

Using the methodology explained before about how to identify young people at risk of poverty, the study's results showed that 69% of respondents are considered at risk of poverty. Comparing the participation in hobby education and activities with young people at risk of poverty to young people who have an economical advantage, the results showed no significant differences. However, both groups of young people took part in more activities in 2017 than in 2020. The results may have been influenced by the emergency situation at the time of the survey when everyone had to be at home in quarantine due to the Covid-19 virus.

There were some differences with the material deprivation index. The results showed that materially deprived young people participated in activities in 2017 less than economically well-off young people. When comparing the two groups participation in 2020 activities, there were no significant differences to be seen. All in all, 66% of all respondents participated in the activities in 2020 compared to 78% in 2017. The results were the same

for young people at risk of poverty, 66% of them participated in activities in 2020 and 78% of them in 2017.

The aim of this thesis was fulfilled because the results showed how many young people, including those at risk of poverty, were involved in hobby education and activities after receiving additional funding. Although after receiving additional funding it would have been expected to have more young people taking part in the activities, the results showed that participation in activities had decreased. One of the reasons for that can be due to the time of the survey. It was emergency situation in the country and everyone had to stay at home, so no activities were happening during that time. The second reason can be that the extra opportunities that were created with the additional funding are not interesting enough for the young people to participate. Another reason can be that young people participate less in hobby education and activities when they get older because they have other interests.

This thesis is useful for use by local governments to compare the participation levels of young people at risk of poverty in hobby education and activities or in another field. The theory outlines different indicators of how poverty and risk of poverty can be identified, and they can be adapted according to the situation. This thesis can be used for further surveys about hobby education and activities. The focus of the survey can easily be changed by slightly changing the questions and adding new ones. The author also recommends that the Tori municipality government listens to the suggestions from young people about what other activities they would like to see in Tori municipality. If young people have different opportunities based upon their interests to take part in, they will participate more. Since young people's interests are constantly changing, after every few years there should be a survey for young people to find out if there are enough interesting activities for them.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Annika Peterson,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose “Huvihariduse ja huvitegevuse lisarahastuse seos vaesusriskis olevate 6.–9. klasside noorte kaasamisega Tori valla näitel“, mille juhendaja on Kandela Õun, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Annika Peterson

20.05.2020